Զ. ՏԱՐԻ 1693 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 25 ՆԱԽԱՍԱՐԴ 4382 — Հ. Տ. 4 ՍԕՊՏԵՄԲԵՐ 1889 — Ն. Տ. 16 ՍԕՊՏԵՄԲԵՐ 1889 — ՀԻՃՐ. 20 ՄՈՒՀԱՄՄԵԴ 1307 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԵՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ
Գալաթիա, Նորատունկեան-Խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌وک

غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ Հասցէով Տարեկան դրամագլուխ	160
» » Վեցամսեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան » »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան գին	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս ցրկուած յայտարարութեան համար ծախքը տեղւոյն խմբագրութեան ցրկուած նամակ կամ գրութիւն ենք շարուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 4 ՍԕՊՏԵՄԲԵՐ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ԴԻՊՔԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Իտալիոյ երեսփոխանական ժողովոյ արմատական անդամ Պ. Իմպրիանի, որ իտալեան գործաւորական պատուիրակութեան հետ ի Փարիզ կը գտնուի, սեպտ. 9ին բանախօսութիւն մ'ըրաւ «լատին ժողովրդոց միութեանև երբեակ Նիզակակցութեան վրայ»։ Պ. Լոքրուա որ կը նախագահէր՝ շնորհակալութիւն յայտնեց առ Պ. Իմպրիանի՝ լատին ցեղերու դատն յառաջ վարելու նախանձախնդրութեանն համար։ Ըսաւ թէ ֆրանսական եւ իտալեան ժողովրդները միացնող եղբայրական սիրոյ կապերը զօրացնելու համար ո՛չ օք Պ. Իմպրիանիէ աւելի եռանդեամբ աշխատած է։ Պ. Իմպրիանի ըսաւ թէ իտալեան ժողովրդեան ատաւոր մասը ջերմագին համակրանք կը տածէ առ Ֆրանսա։ Իտալացիք աւելի եւս համակիր են առ Ֆրանսա յորմէ հետէ ճիգ մը կը լինի Իտալիան Դերմանիոյ հետ միացնելու։ Համագերմանութեան դէմ դնելու համար լատին ցեղերու միութիւն մը հարկաւոր է, և առ Համասլաւութիւն հայտ ընթացք մը պէտք է բռնել։ Դերմանիա ազգաց միջև յարաբերութիւնները դժուարացնել կը ձգտի։ Պ. Իմպրիանիի խօսքով, Դերմանիա ըսած է Իտալիոյ. «եթէ մեզ հետ չդաշնակցիք, Ֆրանսա մաս առ մաս պիտի բաժնէ զիտալիա, և պիտի ջանայ վերահաստատել Պապին աշխարհական իշխանութիւնը։» Պ. Իմպրիանի անընդունելի կը համարի այսպիսի խորհուրդ մը։ Իտալիա կայ և կ'ապրի իբրեւ ազգ իւր անբռնաբարելի իրաւունքով։ Այդ է իւր գոյութեան պատճառն։ Ամէն Տէրութիւնք, Իտալիոյ պէս, իրաւունք ունին ի բնութենէ իրենց սահմանեալ տեղւոյն մէջ ազատ և ինքնօրէն ապրելու։ Ինչո՞ւ համար ուրեմն Ֆրանսա հակառակի Իտալիոյ Տէրութեան գոյութեան. ինչո՞ւ ժխտէ իտալեան ազգին գոյութեան իրաւունքը։ Մեք (Իտալացիք) կ'ընդունինք թէ Սավոա Ֆրանսայի կը վերաբերի։ Թէեւ Նիսա և Քորսիքա Ֆրանսայէ թոզուած են, բայց առանց անոնց ալ կրնանք կալ և ապրիլ։ Բայց առանց Թրիէսթէի, առանց Սթիրիոյ չենք կրնար ապրիլ։ Թշնամին (Աւստրիա) մեր հողին վրայ է։ Եթէ վաղն աւստրեան բանակ մը արշաւէ Իտալիա, իրեն դէմ բնական կամ ռազմական հզօր պատուար մը չպիտի գտնէ, քանի որ այդ երկու կարեւոր դիրքեր Իտալիոյ ձեռքը չեն գրաւուիր։ Պ. Իմպրիանի պախարակելով Երբեակ Նիզակակցութիւնն, յոյս յայտնեց թէ Ֆրանսական մամուլը պիտի նպաստէ լատինական միութեան դատին։

* * *

Պուլանժէական Քէսթրդ լրագրոյն խմբագիրը Պ. Մէրմէքս չորսամեայ բանտարկութեան և 500 ֆր. տուգանքի դատապարտեցաւ, նաեւ դատական բոլոր ծախսոց վճարման, Մեբակոյտին ներկայացուելիք պուլանժէական դատավարութեան թղթոց տպեալ հաւաքածոյն տպարանէն կաշառքով գողնալուն և մասամբ իւր թերթին մէջ հրատարակելուն համար։ Պ. Մէրմէքս այս վճռոյն դէմ բողոքած էր, բայց վերաքննիչ ատեանը վերահաստատեց։ Այս դատապարտութեամբ Քէսթրդի խմբագիրն որ պուլանժէական ընտրելի մ'է, չի կրնար ընտրութեան ներկայանալ և քուէ ստանալ։

* * *

Մինչեւ սեպտ. 11 ի Փարիզ և գաւառաց մէջ 1,458 ընտրելիք ներկայացած էին 576 երեսփոխանական աթոռոց համար, և մինչեւ սեպտ. 17, յորժամ ընտրելեաց ցուցակը կը փակուի, դեռ հարիւրաւորք պիտի ներկայանան։ Փարիզի կառավարիչը չընդունեց ընկերվարական իգական ընկերութեան կողմէ ներկայացեալ ընտրելուհին, զՏիկին Լօժէնի Փիէռ Փոթիէն, քանի որ օրէնքը չի թոյլատրեր Երեսփոխանուհիներու պաշտօնավարութիւնն ի Պուրպոնեան Պալատ,—(Խորհրդարան Երեսփ. Ժողովոյ Ֆրանսայի)։

* * *

Էյֆէլի Աշտարակին դագաթը թղթատարական տուփ մը արդէն կար, և այս օրերս հեռագրական կայան մ'ևս հաստատուեցաւ։ Այդ բարձրութենէն օտար երկիր զրկուած առաջին հեռագիրն էր Թայմսի թղթակից Պ. ոը Պլովիէի հեռագիրն, հրատարակեալ Լոնտոնեան թերթին սեպտ. 10 թերով, որ կը պարունակէ քրսիքացի Պ. Սիզվիսի յիսմարական նամակն առ Պ. Քոնսթան, Քէսթրդի խմբագրին դատն, և Պ. Իմպրիանիի բանախօսութեան համառօտութիւնը։

~~ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ~~

Սերպ ժողովուրդն ահաբեկեցաւ լսելով թէ կառավարութիւնը պատերազմական պատրաստութիւններ կը կատարէ։ Սերպք խաղաղասէր են, և Ռիսթիչեան Ազատականք, որք հաշտաչէզ չեն տեսներ Արմատականաց ընտրական զօրութիւնը, չանցին համոզել ժողովուրդը թէ Արմատականք պատերազմասէր են, և Պուլկարիոյ հետ հաշիւ մը տեսնելու կը պատրաստուին։ Արմատականք տեսան որ ժողովուրդը կը հաւատայ այս զրոյցներու, և փութացին բացարձակ հերքել իրենց վերաբերեալ դիտումները։ Պելկրատի արմատական լրագրաց հերքումներէն ետքն ահա Արմատականաց ընտրական կեդրոնական մասնախումբն ևս նոյն մտօք հերքում մը հրատարակեց։ Այս արտայայտութիւնք ուշադրաւ են, զի կը ցուցնեն թէ Պուլկարիոյ դէմ պատերազմի դաղափարը ժողովրդականութիւն չի վայելեր Սերպիոյ մէջ, և հիմա չկայ Միլան թագաւոր մը որ իւր կամքն ի դործ դնէ ինքնաբերաբար, առանց ի հաշիւ առնելու ժողովրդեան հակումները։

* * *

Նաթալի թագուհւոյն անուան տարեդարձին առթիւ անցեալ շաբթու հոդեւոր պաշտօն կատարեցաւ Պելկրատի մայր-եկեղեցւոյն մէջ։ Միլան թովիչ վարդապետ քարոզ տալով, դրուատեց թագուհւոյն ծառայութիւններն առ Սերպիա և անոր առաքինութիւններն իբրեւ կին և մայր։ Ալէքսանդր պատանի թագաւոր ներկայ չէր հանդիսին՝ «անձնական տարութեան պատճառաւ», և բացակայ էին խնամակալութեան և նախարարութեան անդամք եւս, բայց ուրիշ կարգ մը կարեւոր անձնաւորութիւնք, և նախարարապետին և Պ. Ռիսթիչի կանայք ներկայ էին։

* * *

Անցեալ շաբթու ի Զէթինէէ զուարճալի ցոյց մը տեղի ունեցաւ։ Ֆրանսացի ուսանողաց խումբ մը Զեռնակորայի ոստանէն անցնելու միջոցին ի պատիւ իրենց հայկերոյթ մը արուեցաւ։ որովհետեւ Ֆրանսացիք և Զեռնակորացիք շատ կը սիրեն զիրար, և այս բնական է, քանի որ թէ՛ Ֆրանսացիք և թէ Զեռնակորացիք «ռուսապաշտ» են այսօր։ Երիտասարդ ուսանողներէն մին բաժակ առաջարկեց ի պատիւ Նիքոլա իշխանին, և նորա «փառաւոր գերդաստանին»։ ուրիշ ուսանող մ'ալ ի պատիւ Զեռնակորայի քաջարի ժողովրդեան»։ Զեռնակորացիք պատասխանեցին ո՛չ նուազ եռանդեամբ՝ բաժակ առաջարկելով ի պատիւ «Ֆրանսական Մեծ Ազգին, Սլաւայ բարեկամին»։

* * *

Պելկրատ, 12 սեպտ.— Ժողովրդեան զանազան դասերէն տասն հազար ստորագրութիւններ պարունակող հանրագիր մը ի Եալթա Նաթալի թագուհւոյն յանձնուեցաւ։ Ստորագրեալք կ'աղաչեն որ անյապաղ վերադառնայ ի Պելկրատ։— Յանձնախումբ մը կազմուեցաւ, որ պիտի երթայ շրջելու որով Ն. Վեհափառութիւն կուգայ Թուրն-Սէվերինէ։ Բայց թագուհին փափաք յայտնեց որ ո՛չ մի կերպ ընդունելութիւն չլինի իրեն։ —Առ իւր որդին Ալէքսանդր թագաւորն հեռագիր մ'ուղղելով, թագուհին կը ծանուցանէ թէ Եալթայէ վաղը մեկնելով՝ չորեքշաբթի Պելկրատ պիտի հասնի։— Նաթալի թագուհին Պելկրատ կը վերադառնայ՝ առանց հաճութիւն յայտնելու Միլան թագաւորին և Խնամակալութեան կողմէ դրուած ո՛ և իցէ պայմանի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պիզմարք Իշխան, հպիւ. թէ իւր Ֆրիտրիխսրուհի ագարակն հասած, յօդացաւէ բռնուեցաւ, որով ո՛չ միայն չի կրնար քալել, այլ և ոտքի վրայ ալ չի կրնար կենալ։ Երկայն ալիոռի մը վրայ նստած կը մնայ, սպասելով որ տագնապն անցնի։

—Նէյեռնալ Զայտնդ կը ծանուցանէ թէ քանի մ'օրէ ի վեր Ֆրանսացիք մեծաքանակ իտալեան արժեթուղթեր կը վաճառեն Պերլինի հրապարակին վրայ, և այս գործողութենէ կը հեռուցնէ յիշեալ թերթը թէ Ֆրանսացիք տնտեսական և սեղանաւորական պայքար մը բացած են Իտալիոյ դէմ։ Բայց Պ. Քրիսպի այնպէս կը վարուի Ֆրանսայի հետ որ Ֆրանսացւոց կողմէ այսչափ փոխարինութիւն մը չափազանցութիւն չի կրնար համարուիլ։ Մնաց որ Իտալիոյ սեղանաւորական և տնտեսական տագնապք որք դեռ կը շարունակեն՝ իրաւունք կուտան կասկածելու իտալեան թղթոց արժէքին վրայ։

—Պերլինէ կը ծանուցուի թէ պատերազմական նախարարութիւնն որոշած է հեծելազօրաց նոր գունդեր, ինչպէս և հրետաւորաց (թնդանոթաձիգ զօրաց) երկու նոր գունդեր կազմել... խաղաղութեան պահպանման համար։

— Քրէօյց Զայտնդ կ'իմանայ Փեթերսպուրկէ թէ Ռուսիոյ պատերազմական նախարարութիւնն որոշած է ամրացեալ մեծ բանակատեղի մը վերածել Զիրիկ։ Վանովսքի զօրավար՝ պատերազմական նախարարն՝ արդէն տեղական քննութիւնները կատարած է, և չինութիւնք յառաջացեալ վիճակի մէջ են։

ԴԱՆՈՒԲ ԵՒ «ԵՐԿԱԹԵԱՑ ԴՐՈՒՆԲ»

Մեր շաբաթ առաւ թուով ծանուցինք թէ ի ներկայութեան Հունգարիոյ հանրօգուտ չինութեանց նախարարին օգն հանուած է առաջին ժայռն որ արգելք կը լինէր ստորին Դանուբի նաւարկութեան։ Պարզ դէպք մը չէր այս։ Անչափ կարեւորութիւն ունէր որ Պերլինի Դաշնագրոյն մէջ իսկ յատկապէս նշանակուած էր։ Դանուբ ցայս վայր բաժնուած էր երկու որոշ աւազաններու, մին վերին աւազանն, յորում կը հոսէին Գերմանիոյ, Աւստրիոյ Հունգարիոյ և Սերպիոյ ջուրերը։ միւսն ստորին աւազանն, որ ռումանական ընդարձակ դաշտօրէից և պուլկարական բլրոց միջէն կ'ընթանար, և կը կորսուէր գետին կարգ մը թեւերուն մէջ, որք այսօր նաւարկելի, վաղը կը խափանուէին, և հազարումէկ դարձուածներով ի վերջոյ գրեթէ կայուն վիճակի մը մէջ կը յանգէին ի Սեւ Ծով։

Այս երկու աւազանք Տանքոմսկի և Օրսովայի միջեւ բաժնուած էին կարգ մը սահանքներու, որք Օրսովայի մօտ կը վերջանային բնական պատուարով մը որ կ'անուանի Երկաթեայ Դուռն։ Այս պատուար կազմուած է ժայռերէ որք ամառը ջուրին երեսն են, և աշնան ու ձմրան մէջ կ'ընկղմին, և այս ժայռերուն մէջէն Դանուբի դեղին ջուրերը սրընթաց հոսանքով մը կը դահավիժեն։ Այս անցք շատ դեղատեսիլ բայց շատ ալ վտանգաւոր էր, և տարւոյն մէկ մասին մէջ անյաղթելի դժուարութիւն էր մեծ նաւարկութեան դէմ։ Սեւ Ծովէն եկող կամ հոն գացող վաճառականներու հետ նաեւ ուղեւորք տարակ չոգենաւերու վրայ կը փոխադրուէին, որոյմէ քանի մը փարսախ վերը կամ վարը դուրս կ'ելլէին, դարձեալ նաւելու համար մաճառական Դանուբի ընկերութեան մեծ և հանգստաւէտ շոգենաւերն։

Այդ պատուարն էր ահա որ ցարդ արգելք եղած էր Դանուբի մեծ նաւարկելի դետի պաշտօնը վարելուն, որ բնութենէն սահմանուած կը թուի իրեն։ Քանի որ այժմ կարելի է ուժանակի շնորհիւ ժայռերը խորտակել և օդն հանել, քիչ ատենէն այս պատուար պիտի անհետանայ, և մեծ շոգենաւեր Սեւ Ծովէն չիտակ Վիեննայի առջեւ պիտի կրնան երթալ, որ Արեւելից վաճառականութեան առջեւ բացուած ծովային մեծ նաւահանգիստ մը պիտի դառնայ։

ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՒ ԵՒՐՈՊՈՅ

Սթէֆանի արհիդքսուհին, դժբախտ Ռուտոլֆ արհիդքսին դժբախտ այրին, որ նշանաւոր պատկերներով զարդարել իւր վախճանեալ ամուսնոյն կիսաւարտ թողած հսկայ գործն Oesterreich-Ungarn in Wort und Bild. Ա-ՈՐԲԻ-ՀՈՆԳԱՐԻ է Բառ և է Պատկեր։

Այս առթիւ, անդէպ չէ յիշեցնել թէ Եւրոպոյ վեհապետք, իշխանք, վեհապետուհիք և իշխանուհիք ոմանք ո՛չ միայն կը քաջալերեն դպրութիւնները և գեղարուեստներն այլ և իրենք ալ նշանաւոր տաղանդի տէր են։ Օրինակի համար, Օրլէանեան գերդաստանէն Շարթրի դքսուհին և Պրականձայի դքսուհին Ջրմերկի մէջ մեծ վարպետներ են, և իրենց նկարք մեծ գիներ կը տանան բարեգործական վաճառմանց մէջ։ Ռումանիոյ թագուհին, Բարվէն Սիլվա կոչած անուան ներքև, հրատարակած է նշանաւոր քերթուածներու հաւաքածոյներ։ Շուէտի Ոսկար իշխանն ևս ճարտար պատկերհան մ'է։ Պելժիոյ թագուհին նշանաւոր տաղանդ ունի որպէս դրագէտ։ Անգլիոյ արքայական գերդաստանի ամէն իշխանուհիք մեծ ճարտարութեամբ կը գծագրեն ու կը նկարեն, և իրենցմէ ոմանք նաև դերազանց երաժիշտներ և երգահաններ են։ Ցունատանի թագուհին յայտնի քնարահար մ'է։ Աւստրիոյ կայսրուհին յախճապակւոյ վրայ կը նկարէ ընտիր ճաշակաւ, և Նաթալի թագուհին հաւասար ճարտարութիւն կը ցուցնէ պատկերհանութեան և քանդակագործութեան մէջ (ինչպէս նաև՝ դիւանագիտութեան ու քաղաքականութեան մէջ, որպէս կը հաստատէ Միլան թագաւորը։) Պելժիոյ դահաժառանգ իշխանին մայրը՝ Ֆլանտրի կոմսուհին անուանի պատկերհան մ'է։ Առսթրայի դքսուհին՝ Լէթիցիա Պոնափարթի իշխանուհին՝ ընտիր երաժիշտ է։ Անդլիոյ Պէաթրիս իշխանուհին ևս ո՛չ նուազ գերազանց երաժիշտ մ'է, ազակերտած լինելով այն մեծ վարպետին՝ Թոմթիի։ Սպանիոյ Իզաբելլա թագուհւոյն բոլոր դստերք համաչափաւոր են ասեղնագործական ճարտարութեան մէջ, և միանգամայն քաջ դերձակուհիներ են։ որովհետեւ, Փարիզի մէջ ապրելով հանդերձ, իրենց շքեղազգեստներն իրենք կը ձեւեն ու կը կարեն։ Այն տիկնայք և օրիորդք որք իշխանուհիներ չեն՝ կրնան բան մը սովրիլ այս սպանիացի շնորհաշատ իշխանուհւոյ համեստանակ օրինակէն։

ՈՌԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻԲ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Ի Փարիզ գումարեալ «Հակաքրիստոնէական Համաժողովը» ծանրակշիռ իրողութիւններ ի վեր հանեց։ 1880 էն ի վեր, ի Փարիզ գինետանց թիւը 24 հազարէն 29,000 ի բարձրացած է։ Երեսուն տարւոյ մէջ ալքոհոլի սպառումն եռապատկած է, և Ֆրանսական հրապարակին համար միայն փաթթէսէ 36 միլիոն կարն ալքոհոլ պատրաստուած է։ Ալքոհոլի սպառումը կրկնապատկած է 1875էն մինչեւ 1885։ Այս սպառում ամենէն աւելի է Նորի հիւսիսային գաւառին հանքագործ գաւառակաց մէջ, մինչ հարաւային Ֆրանսայի բուն գինեւէտ գաւառաց մէջ ալքոհոլի սպառումը նուազագոյն է։ Բայց ի հիւսիսային Ֆրանսա ոգելից ըմպելիքէ մեռնողներ նուազ են քան ի Ռուսիա կամ Անգլիա։ Համաժողովը յանձնարարեց որ գինեմոլք իբրեւ խելագար գրամնուին, և բանտակերպ հիւանդանոցներ հաստատուին անոնց համար։

ՆԱՍՐԵՏՅԵՆ ՇԱՀ

Վիեննայէ կը գրեն առ Թայմս.

«Իւր նախկին անօրինութիւնները փոխելով, Շահն որոշեց Տիղիսի ճամբով վերադառնալ Պարսկաստան։ Յ Օտեսա պաշտօնական ընդունելութեան պատրաստութիւնք դադրեցան։ Երկաթուղւոյ արկածին ցնցումէն և մեծ վրանդէ մը մաղապուր զերծման ոբրայու զութենէն գեռ ինքզինք գրտած չլինելով, Շահն ըստ կարի շուտով կը մեկնի ռուսական հողէն։ Վիեննա հասած լրոց նայելով, ի Ռուսիա Շահին ընդունած անձնական ապաւորութիւնք Պարսկաստանի և Ռուսիոյ միջեւ սիրալիր յարաբերութեանց մը շկման չպիտի նպաստեն։»

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Փարիզի Արուեստահանդէսին բարձրագոյն գնահատիչ մարմինն, յորում ամեն ազգէ ցուցատեսրք ձեռնհաս ներկայացուցիչներ ունին, անցեալ չորեքշաբթի նիստ ընելով, իւր յանձնաժողովոյն աշխատութեանց վրայ Արուեստահանդէսի անօրէն Պ. Ժօրժ Պէրժէի տեղեկագիրը լսելէ յետոյ, որոշեց հետեւեալ վարձատրութիւններն ընել այլ և այլ ճիւղերուն մէջ յաջողագոյն ցուցադրիներուն

Պատուոյ վկայագիրք	43
Ոսկի շքադրամ	108
Արծաթի շքադրամ	190
Արոյրի շքադրամ	177
Պատուաւոր յիշատակութիւնք	172
	690

—)(43)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ԼՈՒԻ ՆՈՒԱՌ

ԱՆԻՓԵԱԼ ՊԱՆԴՈԿԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԱՀՈՅՈՒ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

—Ի՞նչ ունիք, գոչեց։ Ա՛րման, կը սոսկացնէք զիս։

Երիտասարդը ծունր դրաւ, իր խօսքերուն շրջազգեստին քղանցքն համբուրեց և փախաւ։ Ֆէրնանտ յայնժամ հասկցաւ թէ վտանգ մը սպառնացած էր իրեն և վախցաւ։ Միտքը քիչ մը աւելի լուսաբանուեցաւ։ ամպերն հեռացեալ կը փարատէին։ Շատ լուրջ էր, երբ Արման վերադարձաւ։

—Ներողութիւն կը խնդրեմ, Ֆէրնանտ, ըսաւ։ վերջէն պիտի հասկնաք թէ արժանի եմ ձեր ներողամտութեան։

Շփոթած էր։

—Բարեկամս, ըսաւ ծաղկատի աղջիկը քաղցրութեամբ, խմաստուն տնօրինութիւն մը պիտի ընեմ։

—Ի՞նչ։

—Վաղը պիտի ըսեմ տոքթորին թէ կը փափաքիմ կարելի եղածին չափ շուտ ամուսնանալ։ Այս կերպով այլ եւս պէտք չպիտի ունենաք խնդի մը պէս փախչելու։

Եւ ձեռքը կարկառեց նմա։

—Նեղացած չեմ մեղի դէմ, բարեկամս։ Սենեակս պիտի քաշուիմ։ ժամը տասնեմէկն է արդէն։

—Գիշեր բարի, Ֆէրնանտ, ըսաւ։ Վաղը պահեցէ՛ք խոստումնիդ։

—Ինչո՞ւ պիտի վարանիմ։ Ամէն բան հաշուելով, կը կարծեմ թէ ամէնէն իմաստուն տնօրինութիւնն է այս։ Օ՜հ, աւասիկ նորէն ճակատս։ Այնպիսի համբոյր մը տուէք որ չկարմրցնէ զիս, բարեկամս։

Ու երիտասարդն համբուրեց զնա որպէս սրբուհի մը։

ԺԳ

ՈՃԻՐԸ

Մանկամարդ աղջիկը դուրս ելաւ... մահուան գի՛րքը երթալու համար։

Լէոնի անձկութեամբ կ'սպասէր այն վայրկենին որ Ֆէրնանտ իր սենեակը պիտի մտնէր։ վերջին պահուն ամէնէն քարսիրտ ոճրագործին սիրտը կը խուճապի կը վախնայ որ լարուած թակարդը չյաջողի։ կը սոսկայ իր սպանութեան հետեւանքէն։

Լէոնի վարժուած չէր մարդասպանութեան։ կը սարսռար խորհելով թէ գուցէ քանի մը վայրկեանէն իր տիրուհին օգնութիւն պիտի գոչէր։ արդէն կը տեսնէր զնա ոգեվարի արհաւիրանց մէջ գալարտանք եւ իր աչքերուն առջեւ մահամերձ։ Տասն անդամ փորձութիւն ունեցաւ երթալէն տեղէն հանելու իր։ բայց Սդէֆանի երկիւղը զսպեց զինքը։ Սա ընդհակառակ եկաւ փարատել Լէոնիի երկիւղներն և վերտին կորով տալ նմա։ Նորա սենեակը մաւ ուրախ եւ զուարթ։

—Լմնցա՞ծ է կամ գրեթէ լմնցած, ըսաւ։ Քանի մը վայրկեանէն օգնութիւն պիտի կոչէ։ Բայց շատ ուշ պիտի ըլլայ ազատելու համար զինքը։ Տոքթորը հոս չէ։ Հոս ալ ըլլար, իր դեղերը օգուտ մը չպիտի ունենային։ քարին թոյնը շատ շուտ կ'ազդէ։

—Շատ պիտի տառապի՞, հարցուց Լէոնի։

—Զեմ գիտեր, բայց կը մաղթեմ։

—Ես նախամեծար կը համարէի որ շուտ և առանց ցաւի մեռնէր, ըսաւ Լէոնի։

—Սխալ կը մտածես։ Այդ աղջիկը նախատեց զմեզ, ըսաւ Սդէֆան քինայոյզ կերպիւ, դառն ժպիտով մը։ Չէ՞ որ ըսաւ թէ վարսայարդարի և հրեայի գլուխս մը ունիմ ես։

Աղեկիզիկ աղաղակ մը թնդաց... Սդէֆան, հրացայտ աչուքներով, ըսաւ։

—Լմնցա՛ւ։

Եւ վայրագ համբոյր մը տուաւ իր տարփուհւոյն։ ուելի տկար կոչ մը լսուեցաւ վերջանին։

Լէոնի, տժգոյն, դողդոջուն, յանկարծական սարսափով մը համակուեցաւ։ Բայց երիտասարդը, մաղնիսացնելով զայն, դուրս հրեց, ցած ձայնիւ ըսելով։

—Վաղէ՛, չո՛ւտ վազէ։

Եւ յարեց։

—Փութիկոտ երեւցիր։ Լա՛ց, եթէ կ'ուզես։ Ես նաեւէդ կուգամ և քարը կ'ըսպաննեմ։ Զգուշացիր որ քեզի չմատնէ։

Մեծ աղմուկ եղած էր տանը մէջ։ ամէն կողմէ կը վազէին Ֆէրնանտի սենեակը։ երկիւղը տարածուէր էր ամենուրեք։

Ֆէրնանտ, տակաւին յուզուած Արմանի խելայեղութեան վայրկեանէն որ այնչափ բան երեւան հանած էր իր մտքին մէջ, Ֆէրնանտ իր սենեկին ճամբան բռնած էր։ Սրտին խորէն, իր խօսքերուն պտտիկ յանդգնութիւնն որ իր կուսական այտերը կ'ուզէր շրթանցը համար, այդ այնքան վեհերոտ յանդգնութիւնն, անհաճոյ չէր եղած իրեն։ Լաւ կը տեսնէր թէ Արման արձանի մը պէս չէր սիրեր զինքը։

Ամուսնութեան մէջ կը կանխատեսէր երանութիւններ, որք, հակառակ իր կազմած տարտամ գաղափարին, անճառելի և անծանօթ երջանկութիւն մը կը թուէին իրեն։ նոր աշխարհ մը կը մտնէր։

Երբ իր սենեակը մտաւ, երբ իր կուսական անկողինը տեսաւ վարդերուն ներքեւ, արտասուելու ատիճան յուզուեցաւ և մրմնջեց։

—Ա՜խ՛ղճ Արման։ Ո՛րչափ կը սիրէ զիս։

Եւ դառնալով դէպ այն կողմն ուր կ'ենթադրէր թէ կը գտնուէր նա, հայրոյր մը զրկեց իրեն, ոչ թէ առաջուան նման քաղցր ու գորովալի նայուածքով, այլ աչուքներուն մէջ տարիական փոդիոդմամբ մը։ Կամաց կամաց հանուեցաւ, խաղալով այդ բոլոր վարդերուն հետ զրս մերթ վեր կ'առնուր երկու ձեռներով և ապա վար կը թափէր՝ սպիտակ ու վարդագոյն թերթերու սահանքի մը պէս։ Ով որ զնա տեսնէր այսպէս, գեղանի, սուրբ և անմեղ իր գիշերազգեստին թերասքով մերկութեանը մէջ, ով որ տեսնէր զնա այդ ծաղկանց ու այդ բոյրերուն մէջ, նախնի աստուածային նիմֆայ մը պիտի համարէր զնա վուշեայ պատմուճանին ներքև։

Բացաւ անկողինը...

Բայց քարին արձնցած էր, և քայլափոխներու չշուկէն ու վերմակին վրայ ձեռաց չօշափումէն զգուռուած, ելք մը կը փնտռէր փախչելու համար։ բնազդումը կը վարէր զինքը դէպի օդը։ պիտի փախչէր երբ երեւան ելաւ և տեսաւ Ֆէրնանտը յոտին և զահանդեալ։ Սողունն առաջ նետուեցաւ։

Թունաւոր սողունը չխածներ, վերի ակռայներովը կը զարնէ մարմնի մը պէս։ տարապայման կերպով կը բանայ կլափը։ ստորին ծամելիքը կը կծկուի և կարծես կ'անհետանայ կոկորդին մէջ։ վերին ծամելիքը կը ցցուի և ժանիքները կը տընկուին։ Այս դիրքին մէջ իժն ահաւելի է։ իր սև աչքը կը խոշորնայ, սոսկալի կերպով թովիչ կը դառնայ։ կարծես թէ լավայի հեղեղներ կ'արձակուին վրադ և կ'անդամալուծիս։

Այսպէս կը բացատրուի սողունին ի գործ դրած տպաւորութիւնը անասնոց վրայ։ մարդն իսկ կը կրէ զայդ։ Ֆէրնանտ գամուած էր իր տեղը։ քարը ցատքեց։ Մանկամարդ աղջիկը ձեռներն երկնցուց եռ մղելու համար զայն եւ ինքզինքը պաշտպանելու։ քարը ծամելիքովը զարկաւ ձախ ձեռքի մատանիմատին։ Ֆէրնանտ կծու ցաւ մը զգաց, յետոյ անմիջապէս մաշցուս տարսուռ մը։ Ցուսահատական կոչ մը արձակեց, յետոյ հեծեծիւն մը, եւ թիկնաթոռին վրայ ինկաւ... Ապագայի՛ ցնորքներ։ Սիրո՛ց երազներ։ Երիտասարդութեան յոյսե՛ր։ Ամէն բան յօդս կը ցնդէր մահու ուրուականին առջեւ, որ, իր աջեւ կանգուն, իր սառուցիկ ձեռքովը արդէն իրեն կը դպչէր։

Ցայնժամ արտասուեց, խորհելով իր կորուսեալ երջանկութեան եւ Արմանի յուսահատութեան վրայ...

ԺԴ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՄԱՏԸ

Ցանկարծ, բուռն ճգանց ներքեւ, դուռը խորտակեցաւ։ ներքին նիգեր, կղպանք, տապակք, ամէն բան տեղի տուաւ։ Արման երեւցաւ։

Ուզած էր լսել Արմանի բացագանչութիւնները ի տես վարդերուն։ մեղմաքայլ կը պտրտէր նրոցացքին մէջ, ականջը սրած։ Երբ մանկամարդ աղջիկն ըսաւ։ «Ա՜խ՛ղճ Արման։ Ո՛րչափ կը սիրէ զիս», երբ զրկած համբոյրին շշուկը եկաւ դգուելիր ականջը, Արման իր յաջողութեան վրայ բերկրապատար պիտի ելնէր երթար։ արդէն դարձած էր մէկ նրբանցքէն, երբ թնդաց իր խօսքելոյն սուր աղաղակը։

Կայծակի արագութեամբ վազեց։ Հեծեծիւն մը եկաւ մինչեւ ինքն, եւ, ա՛լ չվարանելով, ուսի հարուածով մը խորտակեց դուռն եւ ներս մտաւ։ Տեսաւ զՖէրնանտ արտասուաթոր եւ քարն օդակ օդակ գալարած տախտակամածին վրայ։ իժը կ'որդէր իր գլուխն և պաշտպանական դիրքի մը մէջ կեցած էր՝ փախչելու համար ի զուր ծակ մը փնտռելէ յետոյ։

(Շարունակելի)

—Ֆրանսայի կրօնական թերթերը խօսախիւ կը հարուցանեն պ. Թէլմենի կրօնական և դատական նախարարին, առ Լեպինա կոչուած ուղղեալ շրջաբերականին համար, զոր նախարարն ինք հրատարակեցուցեր է։ Թերանալի արդի նախարարութիւնը՝ չսահմանուներէ քաղաքացիական կղերը շահելու. քան պշտամբնելու հետամուտ է, մանաւանդ առանձնական ընտրութիւնից առթիւ, և պ. Թէլմենի անխորհուրդ ընթացքն որ այս քաղաքականութեան կը հակասանի՝ շատ կը պատրաստի նոր իսկ հանրապետականներէ։ Բայց ճանաչողներն այնչափ մօտալուտ է որ նախարարի պիտիոխուսմ մը ասելի ետ կրնայ կոչուիլ նախարարութեան վարկը։

—Ա՛ՀԻՒ։ 10 սեպտ.—Գերմանական և իտալական երկու ատուսար նաւամարտիկներ պիտի ընկերանան Պիւիէլէմ Բ.ին ի Ծանանսան տուղարութեան։ Բայց հեղինէ կատարագրութիւնն իմացուցաւ թէ ռուս կատարագրութիւնն ևս ապա մի Մինէրկրանան ծովու մէջ պանտոցի բոլոր ռուս մարտանաւերուն հրամանն առուած է։ Ցանանսանի գահաժառանգին ամուսնութեան առթիւ ի Գիրէոն գաղտնը։ Մի և նոյն ժամանակի Գրանսանական նաւատորմիս մ'ևս պիտի գայ Գիրէոն առաջը։

—Գիւլ։ 10.—Գիւլ Զանանի կ'իմանայ թէ Զարը սեպտ. վերջն այցելութիւն պիտի տայ Պիւիէլէմ Կայսեր ի Գիլ (գերմանական ծովային քաղաք Պալթիկի վրայ)։ Կայսրը Գիւլիոնագրի երեւելի պատուիրակներն յանձնեցնելու է իւր կենդանագրերն յորդորելէ գերմանի կայսեր նուիրելու համար, ինչպէս ան իւր կենդանագրերը նուիրած էր Զարին։

—Աւստրիոյ կառավարութիւնը կարգադրեր յանձնաժողովներ ըստ Գոսնանոյ Ցանանսան պարտաց վրայ։

—Փիլիպպոպոլիս, 12 սեպտ.—Կրիմական նախարարը ռուսական վարժարանաց պատուիրեց պատրաստրիչ կերպով. ասանդել մարմնամարզութիւնն եւ գիտնոր ուրական վարժութիւններն։ Այս միջոցներ ժամանակի մը յատակ տարուն յետոյ պիտի որոշուի թէ ինչ հիմանց վրայ պէտք է հաստատել մարմնամարզի ասանդման նոր դրութիւն մը, ուռա պատանեկութիւնը գինորական ծառայութեան պատրաստելու համար։

—Վիեննա, 10 սեպտ. առ Թ.—Փերթարարարի կառավարութիւնն հարաւային Ռուսիոյ ճոխ ածխահանքերուն շահագործման արտօնութիւնը տուաւ 10 միլիոն ֆրի դրամագլխով կազմեալ պիւրընկերութեան մը։ Աշխատութիւնք նոյեմբերին պիտի սկսին։ Այս ձեռնարկ եթէ յաջողի, պիտի միասնի անգլիական հանքածխոյ տուրուսարին, քանի որ ցարդ անգլ. ածուխը շատ կը գնուէր Սեւ Ծովու եզերքաց վրայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վսեմ. Գաբրիել էֆէնտի Նոյարտունկեան, որ Փաղաքական ժողովոյ ատենապետ ընտրուած էր, նամակ մ'ուղղելով Ամն. Ս. Պարտիքաքը Հոր պնդած է իւր հրաժարականին վրայ յանդամակցութենէ Փաղաքական ժողովոյ։

Օրթագիւղի կը գրեն մեզ.

Օրթագիւղի Հալիսխմէանց և Նեքտարիանեան վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ երեկ գիւղին Բարեաց ընկերութեան թատրոնին մէջ, որ տօնական երեւոյթ մը զգեցած էր։ Ընտրեալ բազմութիւն մը գրաւած էր թատերասրահն ու օթեակները։ Գիր. Որդին աղքատախոսուս կը նախագահէր հանդիսին, իր քովն ունենալով գիւղին քաղաքիչ Գիր. Մանկուեան Սրբազան, Գիր. Գասպարեան Սրբազան, Գիր. Գէորգ վրդ. Իւթիւնեան, Վեր. Հ. Դուսէր Վրդ. Նազարէթեան և այլն։

Հանդէսն սկսաւ Վեհ. Սուլթանին անուան նուիրեալ երգով մը, յետ որոյ կարդացուեցաւ Տնօրէնութեան տեղեկագիրն։ Տեղեկագիրը, պատերազմէն յետոյ Հալիսխմէանց վարժարանին փոխանցը անցեալը, կը պարզէր որպէս բարեկիրթ ու յաջողագէմ վիճակ։ Մասնաւոր ընդհանրագրութիւն կը յայտնէր հայերէն լեզուի ուսուցչապետ ուսուցիչ Աբգանեան Միհրան էֆէնտիի, որոյ շնորհիւ աշակերտուհեաց ունեցած յառաջդիմութիւնն իրենց մայրենի լեզուին մէջ զարմացմամբ ու խնդութեամբ լեցուցած է ամէն անոնք որք ներկայ գտնուած են քննութեանց, Փրանսերէնի հմտաւորուսուցիչ Սիմոնեան էֆէնտիի, Թուրքերէնի՝ գրահրատարակ և տոմարագրութեան ուսուցիչ Դաւթեան էֆէնտիի, աշխարհագրութեան և բնական գիտութեանց դասատու Մազեան էֆէնտիի, Գիրոնեարէն լեզուի օգնական տիկին Սիրի, ձեռագրութեան դասախօս Դանիելեանի էֆէնտիի, և մասնաւորապէս ալ Թահսանեան էֆէնտիի, որ այս վարժարանին մէջ կը պատասխանատուէ 23 տարիներէ յետոյ և իր գնահատանաց արժանի ուշադրութիւնը նուիրած է մինչև Խնամակալութիւն։ Վարժարանին եկեղեցական գլուխ, տարեկան 264 ոսկոյ ծախսոց փոխարէն կայ 175 ոսկոյ որոյ հաստիք մը, և ասկից յառաջ եկած դասը կը գոցուի նիւթական այլ և այլ ուշադրութիւններ։

Աշակերտուհեաց երգերն և արտասանութիւնք, որպէս միշտ, ընդհանուր գոհունակութեան արժանացան։ Ցուսալիօրէն աշակերտուհիք, բացի իրենց տարրական մրցանակներէն, Խնամակալութեան անդամուհեաց կողմէ ստացան իրենց նուէր գանազան գրքեր։

Օրիորդ Մարուհի Ճանիկեան իր փայլուն տարաղին մէկ նոր ապացոյցը տուաւ դանակի վրայ ածելով երաժշտական հայտնուած մը, որ ջերմ ծափահարութիւններ ընդունեցաւ։

Եուսուֆեան Տիգրան էֆէնտի խօսք առնելով խօսեցաւ վարժարանին ակնարկութեան թուականէն, որուն ներկայ պտուած է, մինչև այս օրս ունեցած վիճակին վրայ, որպէս լուսահետ շաւիղ մը հայ ընկերութեան մէջ։ Ուր խօսքերն ուղղակացուց Վսեմ. սուլթանեան էֆէնտիին ջերմաջերմ և յուզեալ շնորհակալութիւնս։ Խնամակալութիւն։

Եղիա էֆ. Տէմիրճիպաշեան կարդաց առանձնասուութիւն մը, այնպէս որպէս ինք միայն կրնայ գրել։ Իր paradoxal մտքին բոլոր հրապոյրները դրած էր այդ ատենախօսութեան մէջ, պարզելով մարդկային պահանջումներն ընդդէմ մարդին որ միայն ի նկատ կ'առնուի մեր վարժարանաց մէջ, ամենէն բարձր տեղն ինքնալով մեր ամենէն ուսմնական լեզուին, որ հանդ չպիտի ըլար անշուշտ տանց։ Իր ջերմաստար հիւսանդի զգայնութիւնները չհանգցուեցան տանցմէ։ Ինքնք որք ապա գնային նոյնս ձեռքը սեղմել տրտաղեղմամբ ու հիացմամբ, իր տարին ցուցած լարերն ամփոփելու անջուշտ։

Դեր. Խորէն Արքեպիսկոպոս հանդէսը փակեց գեղեցիկ ատենաբանութեամբ մը, իր հանրածանօթ պերճախօս շնչառութեամբ։

ՈՒԽՏԱԴՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ՕԱՐՄԱՆ

Արմաշու Ս. Ուխտին մանուկան կառավարութիւնը հարկ կը համարի ծանուցանել բոլոր բարեպաշտ հաւատացեալներ՝ որ Ս. Խաչ տօնին առաթիւ պատրաստուած են երթալ յուսխտ ի վանս Զարխանեան Ս. Աստուածածնի, թէ որքան որ անցեալ տարի վանուց հիւրասիրողներէն մին և գիւղին առաներուն կէսը սպրուեցան, սակայն թէ՛ վանուց մնացեալ հիւրասիրողներուն և միաբանից թաղերուն մէջ, և թէ՛ հրդեհէ ազատուած հարիւրէ աւելի առաներու մէջ, իրենց պէտք եղած պատսպարանը կարող են գտնել, մանաւանդ որ վանական կառավարութիւնն ալ յատուկ միջոցներ ձեռք առած է ուխտաւորաց դիւրութիւններ աւելցնելու։

Նիկոմիդիայէ յիսմաչ ճանապարհին ապահովութեան դալով, թէպետ ամէն ժամանակ հարկաւոր հսկողութիւններ կատարած են, սակայն ուխտի օրերու համար տեղական կառավարչութեան կողմանէ յատուկ միջոցներ ձեռք առնուած են թէ՛ երթեւեկի ապահովութեան և թէ բաղմութեան անդորրութեան համար։

ԱԶԴ

Առաջնակարգ համբաւաւոր դաստիարակ մը՝ հմուտ հայ. Փրանս. և Թուրքերէն լեզուաց, ինչպէս և Թուգիտութեան, Պատմութեան և Աշխարհագրութեան, պատրաստ է մայրաքաղաքիս մէջ դաստիարակի կամ տնօրէն պաշտօն ստանձնել գոհացուցիչ պայմաններով. ցանկացողք պէտք է դիմեն լրագրոյս գրասենեակին։

771 2—3

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆԷ ԱՍՏԻՃԱՆԷ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆԷ

Հալէպի կեդրոնական նախնական դաստարանին առաջին նախագահ անուանուեցաւ Մոսթաֆա Նէզիմ էֆէնտի, ընդհանուր դատախազի օգնական կեդրոնական նախնական դատարանին Արշիպեղաքահի կողմէ, և նմա յաջորդեց Ահմէտ Լութֆի էֆէնտի, նախորդ նախագահ Սէրքեզի առեւտրական դատարանին։

Թայրանի (Ռուսիա) օսմանեան հիւպատոսարանին քանչելիր անուանուեցաւ Աստաքիի գործոց նախարարութեան խորհրդականաց դիւանի քարտուղարներէն Հասան Հայտար պէյ։

Իզմիրի առաջին ատիճան տրուեցաւ Սուրիոյ նահանգին Բէյրութի տնօրէն Ասիմ պէյի։

Սանիյէ Միւթէմանիի ատիճան՝ Հալէպի երեւելիներէն Վէյսի փաշազատ էշրէֆ պէյի, Ճումաա դատաւորին դատապարտ Իզզէթ պէյի և Նէվրէհիրի դատաւորին դատապարտ Նուրի պէյի։

Սալիսէի ատիճան՝ Հինգալի զօրաբաժնին 56 րդ գնդին առաջին վաշտին բժիշկ Տոքթ. Ալի էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Մեճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. պալատին քարտուղարներէն Բէյժիի քոմիսէր Նուրի պէյի։

Երկրորդ կարգի Մեճիտիյէ Բէյժիի վարչութեան անդամներէն փոխ-տնօրէն Լէոնիտաս Պալիճեի էֆէնտիի, Նոյն վարչութեան անդամ Գ. Գալբերի և Քրանսայի առաջնակարգ քիմիագէտ Գ. Տորիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ Պատարի Նահիյ Բէֆիլաատ Սէյտ Սայիտ էֆէնտիի որդւոց՝ Սէյտ Բէհէթ ու Սէյտ Ահմէտ էֆէնտիներու և եղբօրորդւոյն Սէյտ Խալիֆ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ ի Փարիզ հնծեալզօրաց մեծ վարժարանին ուսուցիչներէն հարիւրապետ Գ. Թիկարեի։

Երրորդ կարգի Մեճիտիէ՝ Բէյժիի վարչութեան թղթակցութեանց տնօրէն ու անօրէնի փոխանորդ Գ. Ֆարնաթիի և Փարիզի Մեծ Օրէրային Ճարտարապետ Գ. Կոնթրանի։

Երրորդ կարգի Եճիպտական՝ Լոյտի ընկերութեան կ. Գոլոյ տնօրէն Գ. Թորնիի ստացան։

ԿՐԼՏԷ

Կրնանէն Աթենք հասած տեղեկութեանց համաձայն, կղզւոյն քրիստոնեայ ժողովուրդն ամենայն հանդարտութեամբ ընդունած է օսմանեան գինուորներն և թէ շիրիմութեանց ստանքը բոլորովին ստանուելով խաղաղութիւնն ու հանդարտութիւնն օր օրի կը վերահաստատուի։

ՀԵՐՔՈՒՄ

Թարիք, ըստ իւր պաշտօնական տեղեկութեանց, բոլորովին կը հերքէ այն լուրը թէ ուժերոյդ զորաբանակ մը նեա ալիտի կապմուի, որուն կեդրոնը Կրէտէ պիտի լինի։ Թուրք Թերթը կ'ըսէ թէ այդ կղզւոյն մէջ զորաբանակ մը կապմելու և ցմիշտ արտաստմոր ծախոց դուռ մը բանալու բնաւ պէտք չկայ։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿԻՐ

Եշմանական նախարարութիւնն որոշած է սեպտեմբեր 15ին մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարել կառավարութեան բոլոր պաշտօնեից։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՌՈՑ

31 օգոստոս թուականաւ հրատարակեալ թերթերու պաշտօնական հաղորդութեան ցուցակին մէջ պնդացմամբ լրատուած էր թէ Սանիյէ Միւթէմիզի սատիճան տրուած է Հանրօգուտ շինութիւնաց նախարարութեան խորհրդականի թարգման Սինաքեան Մկրտիչ էֆէնտի, մինչդեռ տրուած ատիճանն է Սանիյէ Սընքեր Սանի։

ՈՂՈՂՈՒՄ Ի ԲՐԼՇԹԻՆԷ

Գոսսվալի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Բրէշլիթնէ գիւղաքաղաքին մէջ յորդաստ անձրեւներու պատճառաւ ողողումնք տեղի ունեցեր են։ Երեք հարիւր եօթանասուն երկու կտոր չէնք, որք են տուն, խանութ, մզկիթ, դպրոց և Հրէից աղօթատեղին կործաներ և երկու մարդ խեղդուեր են։ Տեղական կառավարութիւնն ամեն մէջոց ձեռք առած է առանց բնակարանի մնացած ժողովուրդն յարմար վայրեր բնակեցնելու համար։ Եղած վնասն տասն երեք հազար ոսկի կը հաշուուի։

ՀՈՍՓԻՆՍ ԴԵՐ-ԾՈՎԱԿԱԼԸ

Միկերկրականի անդլիական նաւատորմին հրամանատար դեր-ծովակալ Հոսքինս, շաբաթ իրիկուն ժամ 11ին մայրաքաղաք ժամանեց Սբ.Յ.ոյ ընդունելով և ուղղակի ի Թարապիա անդլիական դեսպանատունը դնաց ուր հիւրընկալուեցաւ։ Դեր-Ծովակալն կը հանանի իւր թիմնապետը Գ. Սիրեզեր և քարտուղարը Գ. Բիկար։

Վեհ. Սուլթանին պատուոյ համար դեր-ծովակալ Հոսքինս Ն. Վեհապատուութեան ներկայանալու պատիւը պիտի ունենայ։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Բեռդպուրկի օսմանեան դեսպան Հիւսէին Հիւսնի փաշա երեկ Բ. Դուռն երթալով ստանցիս Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին հետ։

Դիւանին այս շաբաթ իւր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի։

ՊԱՇԱՐԱԴ 8

Զեռնհաս իշխանութիւնք, տեղեկանալով որ Պէյքօզի շրջակայ Զաուշը ապարակին մէջ պատահաստ երեւան եղած է, շղթայի ներքեւ առած է այդ ապարակի չորս կողմը։

ՕՏԱՐ ԱՍՏԻՃԱՆ

Ֆրանսական կառավարութիւնը Օպէրայի Ա՛ռ-ռենի ատիճանը նուիրած է Սէլանիկի Մեարիֆի տնօրէն Էմրուլլահ էֆէնտիի և տեղւոյն նախնական վարժարանին տնօրէն Մէհմէտ Համիտ էֆէնտիի։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ֆարբերդի գաւառական լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ կոսանալուքեան կողմէ ձեռք առնուած ազգ. մշակոցներու շնորհիւ ձերբակալուած են Տէրսիմի աւազակներէն տասն և մէկ շարագործներ, որք ժողովուրդը կեղեքած և սպանալ չարիքներ գործած են։

—Տրամայի ոստիկանութիւնը ձերբակալած է Քանպուր Եմին, Սբլան օղլու Բէշիվան Հիւսէյին և Թորալ Հիւսէյին օղլու Ռարահիմ անուն աւազակներն, որք Հասանեղբ անուն աւազակապետին ընկերներն էին։

Կայս. հրամանաւ քաղաքային բժշկական վարժարանին այս տարուան շրջանաւարտներէն Զալիպ պէյ և Գաքը, Ահմետ ու Իզզէթ էֆէնտիները Փարիզ պիտի դրկուին իրենց ուսումը կատարելագործելու համար։

—Ընդունելիական վարժարանի դասախօսութիւնը պիտի վերսկսի սեպտեմբեր 11ի երկուշաբթի օրը։

—Երիտասարդ Հաճի Զէլալ անուն քասանհինգամեայ երիտասարդ մը, որ մասնին խանգարում մ'ունէր, երեկ առաւօտ իւր ընտանեաց տեղեկին մէջ, ի Գահնէ Գրաբա, գինիով կոկորդը կտրեց վատնդաւոր կերպիս։ Հայրն իսանալով ոստիկաններ բերաւ, որք զինքն ձեռքէն առին և անմիջապէս ոստիկանութեան հիւանդանոցը փոխադրեցին։ Բժիշկներն անոյշ նկատած են տարաբաղդ երիտասարդին վիճակը։

—Անցեալ ուրբաթ օր ի Գասրը գիւղ Եօսոյ թեմը Զէշմէսի թատրոնին մէջ ներկայացուած խոսքի վերջին տարուան մէջ պատանի կանանց յատուկ տեղէն ձայն մ'ելաւ թէ թատրոնը կը փլչիւ Ուրբ և կանանց ակրան հայաձեռով դուրս նետուիլ, որով չփոթութիւն մը ծագեցաւ և այրերէ տարանք ոտքի տակ մնացին։ Կանանց սարսափահար պատուհանաց վազելովները կը կոտրէին դուրս նետուելու համար։ Սակայն այդ վտանգաւոր միջոցներուն դիմելու տեղի չմնաց, որ թատրոնին հինգ վարկեանէն պատրաստուեցաւ։ Այս չփոթութիւնն տեղի առած էր կանանց յատուկ օթեակներու ցնցումն, որովհետև չէնքն այնչափի հաստատուն չէ և անկարող այդչափ բազմութիւն տանալու։ Սոսկալի այս դէպքը պատմելէ յետոյ ձեռնհաս իշխանութիւնն ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

—Պալթիկ ծովու ռուսական ընկերութիւնն Գոնդոն։ շոգենաւն, յորում կը գտնուէր Գրանսական Գրիչ։ պատուիրակի հրամանատար գնդապետ Բրիչ, երեկ հարիւր կին ուսուցուցուն այր ուղեւորաց և երեսուն գինուորաց, երեկ առաւօտ Օտեսայէն ստամբուլ մեկնելու պահ մը կենդանի յետոյ իւր ճամբան շարունակեց դէպ ի Վլատիվոստոք։

—Գ. Գոլոյ և Սկիւպի միջև կատարուած թղթատարական փոխադրութիւնք, որք Ադրիանուպոլսոյ, Գուլիարոյ ու Սերպիոյ համարով և երկաթուղոյ միջոցաւ կը կատարուէին, յետ այսորիկ Սէլանիկի համարով պիտի կատարուին շոգեաւով։

—Նրէկ Սկիւտարի շրջակայ Գուլիարլը գիւղը պարտիզի մը ջրելէն Ասպան անուն մանկի մը դիակը գտնուեցաւ։ Ասպան նոյն պարտէզին մէջ կաշխատէր։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկած է հատատելու համար թէ այդ մարդ դիպուա՞ ինկած թէ ուրիշի մը կողմէ ջրհորը ձգուած է։

—Սէլանիկի Բաղչէ դպրոցներին շրջակայ Մէհմէտի գիւղաքաղաքէն երկու ժամ հեռաւորութեամբ գտնուած լեռան վրայ հինգ վեց մատ բարձրութեամբ ձիւն տեսնուած է։

—Սէլանիկի գիւղերէ միոյն մէջ կին մը միւնոյն ժամանակ երեք զաւակ ծընած է մինս արու և երկուքն էգ։ Նորածինքն կատարեալ առողջութիւն կը վայելեն ներեր։

—Ի Զաթալճա երեւան եկած արջառաց տարափոխիկ հիւանդութիւնը, ուսկից շատմը արջառներ զոհ գնացած էին, բոլորովին անհետացած է։

—Ադրիանուպոլսոյ կուսակալը, տեղեկանալով որ Կիսմիլճիրեի Իսքէշէ գաւառակին մէջ աւազակներ երեւան եկած են, հրամայած է նիզամիներէ կառավարին, այդ կողմերն երթալով քննութիւններ կատարել։

—Գասթամունիի Իսքիլիպ գաւառակին Բանհարլըք գիւղին մէջ ընկոյզի մեծութեամբ կարկուտ տեղացեր է։

—Վեհ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին առթիւ Սէլանիկի բանտէն իրենց պատժոյն երեք չորրորդ մասն աւարտած երեսուն քանտարկեալք ազատ արձակուած են։ Նոյնպէս Սկիւտարի բանտէն տասն երիտ., Սերասքիրէն քսան և մէկ և Գարբերդէն եօթը։

—Նախընթաց օր Ախոռգաքուի առջև ծովը մնած երեք մարդերէ մին խղդուեցաւ։

—Բ. Դուռը վերացուցած է Տրապիզոնի Ֆրանսական նոր հիւպատոս Գ. Գաստէնի պաշտօնը։

—Ցուսարէն էֆէնտիին լրագիրն, որ Տպագրական Տնօրէնութեան կողմէ դադարման դատապարտուած էր, վերստին հրատարակութեան համար արտօնութիւն տրուցած է։

—Գաստիական Առնանը մէկ ու կէս օրամեան ոսկոյ տուգանաց դատապարտեց Խոսրէվ անուն թուրք կին մը, որ էջը համակերպած իւր երեսը ծածկելու համար ոստիկանութեան պաշտօնեի մը կողմէ երեսն հրաւիրեցին։

—Անգլիական շոգենաւ մը նախընթաց օր մայրաքաղաք բերաւ Ֆրանսական դեսպանատան յատուկ շոգեմակոյկ մը։

—Ոստիկանութիւնն, իմանալով որ մէկ քանի չարագործք Սկիւտար վարձանեալ Ապուլլէզրիմ փաշայի փեսայ Նէշէ պէյի տունը պիտի մտնեն գողնալու համար, հարկ եղած թուով ոստիկաններ կարգեց որք տան չորս կողմը պահպանեցան։ Մէկ քանի ժամ յետոյ միջոցեան մէջ մարդ մը երեւան եկաւ պարտէզի կողմէն և տան մէջ մտնելով սկսաւ թանկագին նիւթեր հաւաքել և շուտաշտարուուլ։ Ոստիկանք անմիջապէս վրան յարձակելով ձերբակալեցին գողն և Սկիւտարի ոստիկանատունը տարին։ Գողն Հիւսէյին անուն Պարսիկ մ'է։

—Նրէնանդատ Առնանն հինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեցաւ է Թէվֆիգ անուն գնչու մը որ գանգան ոճրագործութեանց համար առաջին անգամ տասն հինգ տարուան և երկրորդ անգամ մ'ալ նոյնպէս տասն հինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուած և ժամանակ մը խոյս տուած էր։ Թէվֆիգ այժմ այդ հաշուով երեսուն և հինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուած է և 28—29 տարի ունի դեռ իւր պատիժն աւարտելու համար։

—Կրթական նախարարութիւնը, տեղեկանալով որ Սուրիոյ և Պերսիոյ հանգնեցեալ մէջ կրթական գործը պակասեցուած վիճակին մէջ է, յատուկ քննիչ մը կարգած է, որ ի մասոյ այդ կողմերը պիտի երթայ։

ՀԱՄԱՊՈՒՐԿ-ՄԻՒՆԻԽ

Ապահովագրական Հ.-Պ.-Մ.ի ընկերութիւնց մայրաքաղաքիս Գործակալութիւնն հետեւեալ նամակն հրատարակած է Մանչեսթր Օնլինդալի մէջ.

Մանչեսթր Օնլինդալ իւր օգոստոս 3ի, 9ի, 12ի և 17ի թիւերուն մէջ հրատարակեց պանսպան յօդուածներ ի մասին այն առակաց խնդրոյն որ կը կենար ընդ մէջ Հ.-Պ.-Մ.ի ընկերութեանց, որոց ներկայացուցիչն եմ ի Կ. Պոլիս, և Գ. Երիտ.ի Անասնասարանի, Գասրը գիւղն։ Ցանուն ճշմարտութեան, ես ալ կուզեմ խնդրել ի ձէնի որ ճանչնալով իմ պատասխանները իրաւունք, ներկայս հրատարակեցք նոյն այն լրագրոյն մէջ որ ընդունած էր այդ ընկերութեանց դէմ եղած յարձակումը։

Միանգամայն պատասխանելով չորս յօդուածներուն, նախ կուզամ դիտել տալ թէ Հրդեհի դէմ ապահովագրութեան 1877ի Հ.-Պ.-Մ.ի ընկերութիւնը, միացեալ Մանչեսթր ընկերութեան, հաստատեալ կը գործեն ի Կ. Պոլիս։ Իրենց դրամագլուխն է 8.000.000 ֆրանք, իրենց պահեստը կ'անցնի 4.500.000ը և իրենց հասոյթն է 10.000.000։ Այսպէս հաստատեալ ընկերութեան ընծայած երաշխաւորութիւնը 25.500.000 ֆրանքէն աւելի ըլլալով, այս ընկերութիւնը կրնան դատուիլ Կ. Պոլսոյ ամենէն հաստատ ընկերութիւնց մէջ։

Գ. Շ. Անասնասարեանը 9.200 ֆրանքի մէջ ապահովագրած էր իր ընտանեկան տունը, ի Գասրգիւղ Տէր Յիրմէն փողոց, ընդդէմ հրդեհի վտանգաց, 2.° սակայն պիտի որ մինչև գլխաւոր Ընկերութեանց կանոնաւորապահովեն է, և թէ տարաբաղդաբար մը ինչպէս պատրաստուեցաւ։

Տունը ոչնչացաւ անցեալ մայիս 8 ի հրդեհէն։ Ստորագրուած մուրհակին ընդհանուր պայմանաց 9 դ յօդուածը կը որոշադրէ Ա. Հատուածին մէջ թէ «—ապահովագրութիւնն չ'իրնար շահագործանա մը ըլլալ ապահովագրելոյն համար։ Սորա միակ նպատակն է երաշխաւորել ապահովագրեալ առարկայից կրած վնասուց հատուցումն՝ հրդեհէն ուրն ի՛նչ ի՛նչ ազդեցն հետեւանքներ։—Եւ Բ. հատուածին մէջ— «Թէ ապահովագրելոյը չկրնար ապահովագրեալ առարկայից գոյութեան և արժէքին իւր մէկ հանդուցումն կամ ապացոյցն ի մէջ բերել ապահովագրութեան գումարը, փոխարինելու որոշած ըլլայ թէ ոչ Ապահովագրութեան գումարը կը նշանակէ միայն Ընկերութեանց պարտականութեան սահմանն հանդիպ ապահովագրելոյն։»

Յօդուած 15ը կ'ըսէ թէ «Ընկերութեանց պարտականութիւն եղած հատուցումը կը վճարուի կանխիկ, ի կեդրոնատեղին ընդհանուր Գործակալութեան, Ընկերութեան տրոյ՝ ի՛ն ի՛ն ի՛ն։»

Գ. Շ. Անասնասարեանս այսօր մեր երեսին կուտայ թէ իրր զի հակառակ վարուած ենք այս վերջին յօդուածին, ազատքէն քանի մը օր յետոյ 50 օսմ. ոսկոյ թերհաշիւ մը վճարելով իրեն։ Այս փաստը լաւ և ուղղամիտ է այնպիսի մարդու մը բերանին մէջ որ եկաւ թախանձանօք ազատիլ մեզ անմիջապէս օգնութեան գալ իրեն, յայտարարելով որ ամէն միջոցներէ զուրկ էր, և որուն վճարեցինք այդ գումարը, մարդասիրութեան դիւրահասկնալի զգացմանն մը տեղի տալով։

Մնաց որ, ամբողջապէս պիտի վճարէինք առ Գ. Շ. Անասնասարեանս որոշեալ գումարը, մեր փորձագէտ Գ. Ֆիւրնէպի գնատման հաճանցն, եթէ տեղական իշխանութիւնը պարտք չնամարէր հարցաքննութեան մը ենթարկել մեր ապահովագրիչը, հարցաքննութիւն որ երբեք ասիս տեւեց և որուն եզից ապանել հարկադրուած էինք։

Բոլորովին սխալ է թէ 25 կամ 50 % զեղչ մը առարկեր ենք ստորագրեալ ապահովագրութեան վրայ։ Մեր միակ առարկարկութիւնը եղաւ միշտ հրաւիրել ապահովագրեալն որ մուրհակին գծած օրինական հաւատն հետեւի և ընդունի անոր պայմանները։

Զեր օգոստոս 3ի յօդուածին մէջ ըսուած է թէ արդարութեան դիմումն ապարդիւն կը մնայ այս երկրին մէջ, որովհետեւ ապահովագրութեան օտար ընկերութիւնք որք ներկայացեալ են ատ. ըմբռնելի բան մը չունին։ Մեր մասին, ի Կ. Պոլիս մեր դրամատեղէն անուղղիկ մէջ ունինք 400 օսմ. ոսկիէն շատ աւելի գումար։ Հետեւապէս, Գ. Անասնասարեան կինայ իր վնասը կարգադրել դատարանաց միջոցաւ, եթէ իր շահուց նպաստաւոր թուի այս։ Եւ իրեն աւելի մեծ երաշխիք մը տալու համար այս մասին, պատրաստ ենք յանձնել ուր որ կամի — և մեզ իսկ, Տ. Խմբագիր—յիշեալ 400 ոսկւոյ գումարը զոր մեզմէ պահանջելու իրաւունք ունենալ կը կարծէ։

Աշխարհիս մէջ չիկայ ընկերութիւն մը որ, վճարում մը ընելէ առաջ, հրկիզեալ չէնքին քննութիւնը չընէ, բացի միայն եթէ այդ քննութիւնը կանխաւ կատարուած է ապահովագրելոյն մտնաւորիւնդրանօք։ Եւ այս պարագային, մուրհակին վրայ կը ծանուցուի թէ նշանակեալ գումարն ընդունուած է ընկերութենէն իրր վճռական հրդեհի պարագային մէջ։

Զեր օգոստոս 12ի յօդուածը բոլորովին կը խնդրիւրէ հարցաքննութեան վերաբերեալ իրողութիւնները։ Որպէս զի հրդեհը ծագում չառաւ Գ. Շ. Անասդասիտի տունէն, բայց յանիրաւի անշուշտ, դրացիներն ամբաստանուեցաւ թէ ուղղակի նպաստած էր այնմ, որով հարցաքննիչ դատաւորն հարկի համարեց քննել զնա։ Ապահովագրական տրիչ ոչ է գործակալ մեզ այնս պիտի վարուեր այս պարագային մէջ։ Այսինքն, պիտի սպասէր հարցաքննութեան արդիւնքին։ Սակայն և այնպէս, փոխանակ այդ հարցաքննութիւնը դրամատեղ ըլլալով՝ ինչպէս Մանչեսթր Օնլինդալ ըսած է, ընդհանուկն խնդրելի որ դատաստանի հարկ չըլլալուն վճիռ տրուի։ Ասկից կը հասկցուի դրդիռ տրուած միւս տեղեկութեանց հարցաքննութիւն։

Զեր օգոստոս 12ի թուոյն մէջ կը գրէք թէ կարելի չէ հրկիզեալ չէնքի մը հրամայ արժէքն հաստատել, որովհետեւ Գիտնի մը ուրեմն ասիկա ինձ։ Դիտցնեմ՝ որ ոչ միայն գիտնի մը կարելի է գտնել, այլ նաև վկայութիւն մը քանի մը թուականներու որոք հրդեհէն առաջ ներդրուած են Գ. Անասդասիտի անասնասարանի մէջ։ Գրիչին կատարեալ գիտնականն, հիմ բանելով գիտնին տարաբաղդութիւնը, չհնարեցաւ թուականն և չենքին կարգադրութիւնը։

Ապահովագրութեան մարմնոյ կանոնադրութեան ասպանանագիր մը ունի՝ որ ապահովագրողին և ապահովագրելոյն փոխադարձ պարտաւորութիւնները կը բովանդակի։ Ապահովագրելոյն իր յանձնառութիւնը չյարգեր, Ընկերութիւնը պարտաւոր կըլլայ դատարանաց իր յանձնառութեան գործադրութիւնը։ Գ. Շ. Անասդասիտի կը կարծէ թէ ապահովագրութեան ծուրհակն ի տեսս միտանակագիր մը է, որ դնէ ինչ ինչ ստորագրութիւնք ի պէտ վնասի։ Այդպիսի բան չկայ։ բարեբարար Ընկերութեանց համար։ Վերջինս նախնաւ Գրդ. յօդուածով պարտաւորեալ ենք ընդդէմ շահագործական դրամատեղ։ Ընկերութիւնը ստորագրեալ է միաստաց, մինչև մուրհակին նպատակ գումարին սահմանը։ Բայց եթէ, ստորագրութիւնը կրող մարդ ապահովագրութիւնը կրող մարդ ապահովագրութիւնը։

Նոյնպէս արտասահմանական լրագրոյ ըլլար կատարեալ տարաբաղդութիւնն հրաւիրել ինչ ինչ ապահովագրելոյներու վրայ, որք ողբալի կամ անարգական դրդեն պատանաց ընդարձակ Ընկերութեանց տալ իրենց պարտականութիւնն եղած ապացոյցներն և վկայութիւնները, մեկ կողմէ լրագրոյ մէջ տարբեր յօդուածներու գրելով կատարեալ ապահովագրութիւնն և գրգռելով Հայաստանի ապահովագրելոյներն, և միւս կողմէ կը Ռանան յանձնել զայնս ապատանիներուն և բուռն միջոցներով։

Եզրակացնելով, մենք որոշած ենք ի խմբագիր, հետեւիլ այդ կանոնագրութեանց որք կը վարեն մեր Ընկերութիւնը։ Հարկի թերանք մեր պարտականութեանց մէջ։ Գ. Անասդասիտի չարամիտ լրագրոն, ոչ ալ քանի մը գնչու մրցակիցներ չեն որ պիտի չեղծեն զմեզ արդարութեան չանցնի, որ անիրաւեալ կանոն կ'մեր Ընկերութեանց։

Մեր մուրհակին հանանցի, ապահովագրողին և ապահովագրելոյն մէջ ոչ և մէկ կը կարգադրուի գերմանական հիւսատատարանին, որ անիրաւեալ է խանութիւն մը է։ Իսկ եթէ մեր Ընկերութիւնք իրենց վճարումը չկատարեն դատ յատուկ գալ ատենց, տեղական ի խանութեանց դատարանաց ենք։

կը սիրեմ յուսալ, Տ. Խմբագիր՝ որ այս անկեղծ և ուղղամիտ բացատրութիւնս պիտի բաւեն զնչ հասկցնել թէ Գ. Անասդասիտի յարձակումներն Հ.-Պ.-Մ.ի Ընկերութեան իր գործակատարին շարամիտ և ստամիտ անկեղծեր են, թէ այդ պատկեր

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 4 սեպտեմբեր

Օսմանեան Քոնսոլիտ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մեսց. 3. Սեր.)	18	18
Պօրսային գոցուելէն վերջը »	18	18
Բերայի մէջ »	—	—
Առաւօտուն բացուելացու »	17	36
Կէս օրին »	17	36

ԻՍԹԻԴՐԱՋԸ ՏԱՒԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	44	30
Այս առաւօտ	46	30
Կէս օր	44	10

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՔԷՊԼԹՈՅ

Փոխառութիւն	Ա. Սերի	29	20
»	Բ. »	17	10
»	Գ. »	17	38

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՔ

Օսմէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լ.	4	14
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ. »	8	21
Պանք տը Գոնս	» »	7	7
Սօս. Շանժ է վէլէօր	» »	4	31
Թրամուէյ	» »	460	
Բուսմէլի երկաթուղի	Ֆր.	65	25
Սոլիկասիոն տը Բրիորիթէ	»	—	—
Բասմենթուղի Լավրիօմի		109	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան սակի	ղրշ.	100	
20 Ֆրանքնոց	»	88	6
Անգլիական սակի	»	110	34
Իմբերիալ	»	90	10
Քրիմից	»	51	10
Բուպլի թղթադրամ	»	8	76
» արծաթ	»	77	25
Մէճ. արծաթ. (մարք)	»	168	5
Վիէննոյ	»	103	30
Հինգնոյ	»	103	30
Մէթալիք	»	100	30
Թասֆիյէ	»	8	10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 14 Սեպտեմբեր ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտ	97	3/3
Օսմ. » Սերի Դ. բացուելացու Գ. Կ.	16	1/4
» » » գոցուելացու »	16	5/16
» » » Ա.	29	1/2
» » » Բ. Գ. Կ.	17	
» » » Գ. »	16	1/8
Օթման 1871	91	1/4 [?]
Փոխառութիւն 1877	101	3/4
Պանք Օթոման	11	1/4
Ռուսական փոխառ. 1873	101	
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	91	3/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	104	1/2
Տայլար Ումնիէ	85	(?)
Տօմնիթալ (փոխառ. Լոշիլտ)	103	3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	—	—

Վիէննա, 14 Սեպտեմբեր, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119	85
Օսմանեան երկաթուղի	35	10
» Բէժիի բաժնեթուղթը	116	

Բարիզ, 14 Սեպտեմբեր ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 %	104	65
» » 3 %	86	47 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտ Սերի Դ. բացուելացու	16	47 1/2
» » » գոցուելացու	16	42 1/2
» » » Բ.	16	25
» » » Գ.	16	25
Օսմանեան երկաթուղի	65	62 1/2
» Բէժիի բաժնեթուղթ	—	—
Պանք Օթոման	534	37 1/2
Գրեթի Լիոնէ	693	75
» Ֆոնսիէ	1280	
Գանդուա տ'Էպգոնդ	97	50
Սուէզի ջրանցք	2280	
Իտալական Ռանթի	92	20
Սպանիական (արտաքին)	74	3/8
Եգիպտական միացեալ	463	75
Բրիորիթէ Թիւրք	457	50
Հելլենական 5 %	470	—
Զէք Լոնդրայի վրայ	25	26

ՀԱՅ ԾԻՆԱԿԱՆԻ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՆԿՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ (¹)

Ա.

Հասարակ ժողովուրդն, այն է գիւղական դասը ապրում է և ապրել է մինչեւ այժմ ոչ թէ գիտակցաբար, ոչ թէ կշռելով իր գործողութիւնը, այլ միշտ հետեւողական ընթացք է բռնել և տակաւին շարունակում է այդ ընթացքը մինչև այժմ, որովհետեւ նրա ուղեղը այնքան զարգացած չէ, որ կարողանայ խորհելով դրական նպատակացութեան դուրս գալ, լաւը վատից որոշել և ըստ այնմ կենցաղավարել։ (²) — Գիւղական ընտանիքի փոքր անդամները շարժվում են այնպէս, որպէս շարժվում ապրում են մի միայն իրենց մեծերը, ուրիշ ոչ մի կողմից օրինակ ստանալու միջոց չունեն։ Մի ժողովում ուր ներկայ է տան մեծը, — հայրը, պապը կամ մեծ եղբայրը, այնտեղ չի համարձակուի ներկայ լինել փոքրը, իսկ եթէ ներկայ լինելու վստահութիւն ունենայ, զուցէ նշանակութեան պէս պիտի պահի իրեն, մի խօսակցութեան մէջ եթէ մասնակից է տան մեծը, այնտեղ չի վստահանայ փոքրը մի խօսք անդամ արտասանել։ Որպիսի ակնածութեամբ տան փոքր անդամը հետեւում է իր մեծին, ճշտ այնպէս էլ գիւղական հասարակութիւնը հետեւում է իր շրջանի պետին և հեղինակաւոր անձանց։ Եթէ գիւղացուն մի բան առաջարկես կատարելու իրեն կամ գիւղական շրջանի վերաբերեալ, նա կը պատասխանէ՝ «Այդ մասին խօսիր տերտերի, տանուտերի կամ համքարների հետ»։ և ինքը պատրաստականութիւն կը յայտնի հետեւիլ, կապարել նրանց ուղղած վճիռը։ Այն անձինք, այն պաշտօնեաները, որ իրենց գիրքի և պաշտօնի շնորհիւ կարող էին գիւղացուն բարոյական ուղղութիւն տալ և նոյն իսկ կոչված են այդ առաքելութեան համար, դրանց մէջ առաջին տեղը բռնում է գիւղական քահանան և հետեւաբար հոգեւորականութիւնը իր բոլոր կազմութեամբ։ Այստեղ մենք կը մատնանշենք մեր խօսքը միայն գիւղական քահանաներին և դպրականներին ուղղելով և մի ուրիշ անգամի կը թողնենք միւս հեղինակաւոր անձանց մասին խօսելը։

Նախ գիւղացին կարծում է թէ, տիրացուն որքան տգէտ, անզարգացած լինի մինչեւ քահանայ ձեռնադրելը, բայց երբ հագնում է լայնատարած բարայն, ստանում է քահանայականկոչումն, այնուհետեւ խոկոն դառնում է ամենագէտ (³)։ Այն գիւղացուն, որին մինչեւ քահանայ ձեռնադրվելը իր հասակակիցները ոչինչի տեղ էին դնում, գիւղական իշխանների, գիւղապետի մօտ չէր համարձակվում մի խօսք հակառակել և պատահած ժամանակ մի լաւ քոթկում էին՝ քահանայ ձեռնադրվելու օրից նոյն շրջանում դառնում է մի ամենագէտ, անձեռնմխելի, անհակառակելի սուրբ անձնաւորութիւն և այդ գիւղական շրջանի մէջ դառնում է անչափ պատվի և իրաւունքի տէր։ Մի քանի ամիս առաջ գիւղուք մի գիւղացու կռվի ժամանակ սաստիկ հակառակում և նոյն իսկ հայհոյում էին, իսկ այսօր նոյն ծեծուող գիւղացուն քահանայ դառնալու պատճառով՝ ամենքը յարգում են։ Ահա այն սովորական խօսքերը, որոնցով գիւղացին իր զգացմունքները յայտնում է քահանային՝ «Ցէր հա՛յր, ծառայ իմ աջիդ։ այդպէս է, դու մեզ քարոզի օրինակ տուր, մենք էլ հետեւինք Քեզ, կատարենք Քեր հրամանը»։ Քահանն գիւղի մէջ այնքան բարձր հեղինակութիւն է ունեցել և ունի, որ շատ տեղեր մարմնաւոր իշխանութեան դիմել չը գիտեն իրենց վէճերի համար և այդ պարտականութիւնը կատարում է քահանան։

Մեր բերած օրինակներից երեւում է, որ գիւղական ժողովուրդը գլխաւորապէս քահանայից է սպասում ամեն բան, հետեւապէս քահանայից է կախված ժողովրդի դաստիարակութեան գործը և նրա տուած օրինական ընթացքին էլ հետեւելու է ժողովուրդը։ Այժմ նայենք թէ ինչ գիրք են բռնել մեր քահանաները և ներկայ ժամանակում որքան արդարացի են իրենց պաշտօնի և գործունէութեան մէջ։ Թուենք այստեղ Սարմալուի գաւառի քահանաների գործերը և այդ գործերը ցոյց կը տան նրանց ուղղութիւնը ու զարգացումը, որ յայտնի ազդեցութիւն է ունենում ռամիկ-տգէտ ամբոխի վրայ։

Բլուր գիւղի քահանն դրբացութիւնով կապում է կարկուտի գալը և աւելացնում է կովերի կաթը, կախարդութիւններով չբերք կանանց որդի է ծնեցնում։ Անապաշտութեան և անբարոյականութեան ամենազօրաւոր նպաստող տարածողը չէ՞ յիշեալ քահանն։ Հիւսէին գիւղի քահանն բաժկի համար գինի է տալիս դրացի գիւղի քահանային, հետը թոյն խառնելով, վերջինն էլ ինչպէս պատարագիչ սրբութիւն է առնում և եկեղեցու սեղանի վերայ մահանում է։ Այս բանը տեսնում է ժողովուրդը, միանգամից դայթակղվում է։ երկու կողմից սկսվում են խռովութիւններ, կռուանգական անհայտ թերընդմանութիւններ և այլն։ Այստեղ ժողովրդի աչքին կորչում է քահանայի բարձր հոգեւական և բարոյական դաստիարակչի նշանակութիւնը, ժողովուրդը այնուհետեւ նայում է քահանայի վերայ որպէս աւազակի, մարդասպանի վերայ։ Քահանն պատարագի սուրբ խորհրդի միջոցաւ մարդ սպանելուց յետոյ պարզ է, որ գիւղացին զանազան կռիւների ժամանակ հեշտութեամբ դաշոյնը հակառակորդի կուրծքը կը մխէ։ Իգաբիր գիւղում մէկ քահան զրաղված է միմիայն հարսների հետեւից ման գալով, որին հաշտ աչքով չէ կարող նայել և չդայթակղվել կատաղի ամբոխը, իսկ նորատի երիտասարդներն էլ ամենայն սիրով յանձն են առնում խաչուել իրենց քահանայի «գօնճուանական» սուրբ սկզբունքին ծառայելով։ ահա քահանայ, որը պրոնկութիւն է տարածում։ Նոյն գիւղի միւս քահանն, առանց մեղանչելու, վաչխառու է բաւական բուն նշանակութեամբ։ իր շահերի համար խռովեցնում է միամիտ ամբոխին, որպէս զի «պղտոր ջրի մէջ ձուկ որսայ»։ Քահանն, Բրիստոսի աւետարանին սիրոյ քարոզիչը, իր ծուխերից մեռ հարիւրի հետ խռով է կենում երկար տարիների ընթացքում իր սարքած զանազան խարդախութիւնների պատճառով և այդ դրութեան մէջ պատարագ է կատարում Ս. Սեղանի վրայ՝ «խաղաղութիւն ամենեցուն» դոչելով։ Ո՞վ կը մտածէ, ո՞ր անմեղը կ'երթայ եկեղեցի և հաղորդութիւն կ'առնէ իրեն հետ խռով պահող քահանայից, իրեն թշնամացնող և կեղեքող քահանայից։ Չի՞ անբարոյականանայ այն նահապետական միամիտ գիւղացին, որին հրաւիրում է գ ահանան դատաստանատան մէջ փողով երդում ընդունել, սուտ վկայութիւն տալ, որպէս զի ինքը դատը շահի և խեղդի իր հակառակորդին գործը ուղիղ ճանապարհից հանելով։ և այդ հրաւերը լսողի ժողովուրդը տանջանչէ, որ ասին օր եկեղեցում խօսում է Աստուածամէն ճշմարտանէն, արդարանէն, տաստիճանէն խօսելը։ Դպրոցական հանդէսներում ճառերի մէջ բացատրվում են, դիցուք, հինգերորդ դարի իդէալական քահանաների նշանակութիւնը։ համեմատութիւն է լինում ներկայ և անցեալ քահանաների գործերի մէջ, նախկիններին գեղեցիկ գործերը ներկայ քահանաների պախարակելի ընթացքի հետ։ ժողովուրդը բնականաբար սթափվում է և եթէ բացողը կերպով չէ քննադատում քահանայի ընթացքը և յանդիմանում նրան, սակայն խուլ կերպով մրմնջում է նորա դէմ, և խո՛ւլէ մրմնջում նորա համար որ ամբոխը դեռ եւս վստահութիւն չունի և իր ոյժից ու իրաւունքից վեր է դասում քահանայի գործերը քննութեան առնել։ Քահանն այդ լուռ և հանդարտ մրմունջին եւս չհամբերելով՝ եկեղեցու բեմից անպատկառ և բացարձակ կերպով քարոզում է ժողովրդին՝ «փակէ դպրոց, չը տալ երեխաներին կարդալու»։ Այսպէս է դատում նա՝ «դրպրոցը սատանաների բան է, ուսուցիչ կոչվածները առհասարակ սատանաներ են, իսկ աշակերտ կոչվածը՝ դպրոցական փոքրիկ սատանայ»։ Զարմանալի հակասութիւն։ — իր ձեռքի Աստուածի ամեն մի տողից լոյսի և գիտութեան հոտ է բուրում, իսկ ինքը որ հազար անգամ կրկնած կը լինի նոյն լուսատու խօսքերը՝ քարոզում է չը կարդալ, փակել դպրոց և այլն։ Չէ՞ որ ինքն եւս ուսուցիչ է, Քրիստոսի քարոզած լոյսի և գիտութեան տարածող։ Այս դեռ բաւական չէ։ Նա բացարձակ քարոզում է չծանօթանալ դրականութեան հետ, չկարդալ լրագիրներ, մանաւանդ Մշակը, որովհետեւ Մշակին ատելի են վատ քահանաները, և նա յանդգնութիւն է ունենում, եթէ կարելի է այդպէս ասել, հրապարակ հանել վատ քահանաների վատ գործերը։ Կատարումն մի անուանի վիպասանի, գրագէտի հոգեհանգիստը, և վերոյիշեալ քահանն որ ներկայ եւս չէ եղել հանդիսին, նայեցէք թէ ինչպէս է վարբերվում դէպ ի պաշտելի հեղինակը։ — «Կ'արժէ՞ արդեօք մէկ Սալմասացի այս ինչի համար այդպէս հոգեհանդիստ կատարել, այդքան վարդեր փչացնել պակ չինելու համար, այդքան ճառ խօսել, այդքան բազմութիւն ժողովել։ Ո՞վ է այդ մարդ, — սատանայի բաներ գրող (պատասխանում է ինքնիրեն)։» Այս վայր ի վերոյ մերընչնող և անբարոյականացնող խօսքերը, յիշեալ քահանայի ոչ թէ տներում կամ փողոցներում խօսելու առարկան է, այլ նիւթ ընտրելով կիւրակէ օրերում եկեղեցու բեմից քարոզ է խօսում և մերընչնում տը-գէտ ամբոխին։

Իգդիր-Մավա գիւղի քահանն պահանջում է սասման ժամ անել, որ Աստուծոյ բարկութիւնը լչնի և կարկտահար չանի այգիներն ու արտերը։ Բաւական չէ ժողովրդի աղքատութեան թշուառութիւնը, որ առաջացել է բնութեան և կեանքի դաժն հարուածներից, որ չունի փող մերկութիւնը ծածկելու, հաց գնելու, վաչխառուների պարտքը վճարելու՝ և քահանն փոխանակ միջոցներ խորհելու ժողովրդին օգնելու համար, ստիպում է այդ թշուառներին նորից պարքի տակ ընկնել և սասման ժամ անել։ Գնում են մի քանի ոչխարներ, բրինձ, աղագին քանակութեամբ օղի և գինի, եփում են կերակուրներ, չաղ կողմերը մաս են հանում քահաններին և գիւղական վաչխառուներին, պարսիկ համաքանակներին էլ ամբողջ ոչխարներ են նուիրում։ ուտում են, խմում են և իբրեւ քաղցրերին վրայ են բերում տուր ու դմփոցը, և այդ կռիւը, տուր ու դմփոցը լինում է սասման ժամից, այսինքն պատարագից և ջերմեռանդ աղօթելուց յետոյ։ Աւելորդ չէ յիշել, որ այդ օրը հրաւիրված է լինում իբրեւ պատուաւոր հոգեւորական այն քահան՝ որը 35 տարի շարունակ խռովեցնում, մոլորեցնում է ժողովրդին, որի քարոզները մենք լսեցինք վերեւում։

Հինգ հարիւր տնից բաղկացած Կողբ գիւղում քահանն այնքան կորցրել է իր նշանակութիւնը, որ ամենատոր դասակարգի մարդիկ հրապարակաւ բերան են հայհոյում նորան։ բայց այսպիսի յարձակումներ հաղիւ մեկ պատահում, որովհետեւ գեռ եւս յարգում է ժողովրդը քահային, ակնածում է նորանից, իբր հոգեւորական։ Ցիշեալ քահանն թէ՛ իր պատիւը վայր գցից և թէ քահանայութեան վեհ նշանակութիւնը նսեմացրեց ժողովրդի առաջ չարունակ գինեսիրութեամբ հարբելով, փողոցների պատերի տակ նստած նարտ խաղալով և իր ստոր կրքերին անվայել կերպով յաղթուելով։

Դեռ մի կողմ թողնենք այն քահանները, որոնք իրենց անուններն եւս կիսատ են ստորագրում, որովհետեւ նրանք գրել կարդալուց այնքան տեղեկութիւն ունին որքան դարբինը ժամագործութիւնից։

Ցարգելի ընթերցո՛ղ, մենք աշխատեցինք իւրաքանչիւր տեսակից մի մի նմուշ (օրինակ) բերել մեր գիւղական քահանաների իսկական պատկերներից։ Մենք չենք մերժում որ լաւ քահանաներ չը կան, ոչ, կան և կը լինին միշտ, բայց այդպիսիները այնքան հազուադիւտ են, որ քսան տարուան գինու կը նմանին, որ շատ սակաւ կը ճարվի։

Մեր առած՝ վերոյիշեալ փաստերը հաստատում են այն որ մեր քահանաները ծառայում են ոչ թէ աւետարանի բարձր սկզբունքներին, ոչ թէ քարոզումեն նորա սէրը, ճշմարտութիւնը, առաքինութիւնը, աշխատութիւնը, լուսաւորութիւնը, ոչ թէ կրթումեն ժողովրդին բարոյապէս կենդանի օրինակներով և խօսքով, այլ բարբարոսին հակառակ սերմեր են ցանում ժողովրդի մէջ առաջնորդելով նրան դէպի անբարոյականութիւն եւ խաւար իրենց զարթելի օրինակներով։

Վերոյիշեալ տխուր հանգամանքը, որ տեսնում ենք իրականապէս, որի հետեւանքը ուղղակի կորուստ է եւ բարոյական անկումն թշվառ գիւղացու, այսինքն ազգի մեծամասնութեան, ինքն ըստ ինքեան հարց է առաջացնում, թէ՝ ի՞նչը կարող է այդ խառնակ դրութիւնը կանոնաւորել։

— Երկար տարիների անկանոնութիւնը բոլորը կը վկայեն, որ անկարելի է միանգամից ուղղել, ինչպէս որ երկար տարիների խոնաւ օդից առաջացած յօդացաւը հեշտութեամբ չի դուրս գայ մահկանացուի մարմնից, ուստի ամենախոր և թերեւս հիւանդութեան դէմ էլ պէտք է խստիմաքառիլ, որ իր ծաւալը չը մեծացնի։

Հասկանալի է, որ մի ամբողջ ազգի բարոյական անկումն այնքան էլ փոքր հիւանդութիւն չէ որի վրայ կարելի լինի մտաերի արանքից նայիլ։

Մեր կարծիքով դրա առաջն առնելու համար պէտք է աշխատիլ որ այլ եւս գիւղական հին սերունդներից ոչ մէկին մինչոյ չը տալ քահանայական սուրբ պաշտօնը ստանձնելու, որովհետեւ դրանք բոլորը քայլում են իրենց դրական տգիտութիւնով, և ուղղափառ եկեղեցուն նախատինք են միայն բերում։ Ամենքը գիտեն մեր ուղղափառ եկեղեցու ազատ դաստիարը դէպի լոյս և գիտութիւնը, բայց տէր Ս-ի նման 35 տարուան քահանն եկեղեցու բեմից քարոզում է փակել դպրոց, երեխաներին չը տալ կարդալու, որովհետեւ այդպիսի անբարոյական քահանաներն և Հայ ազգի պատուհասներն ամեն բան իրենց «եսի» մէջն են ամփոփված տեսնում, իսկ զարգացած շրջանում «ես»ը առաջ չէ գնում։

Մենք ունինք թեմական դպրոցներ և հոգեւոր ակադեմիայ, որտեղ ուսանում են գլխաւորապէս գիւղի և քաղաքի աղքատ դասի երեխաներ, Այդ դպրոցների գիտութիւնը շատ և շատ բաւական է նոյն իսկ մեր քաղաքների քահանաների համար և ոչ ոք չի հակառակի, որ այնտեղ ուսարդածները շատ մեծ առաւելութիւններ ունին գիւղական տիրացուներից։ ուրեմն ժողովուրդը և հոգեւոր վարչութիւնն ամեն միջոց պիտի ի գործ դընեն դրանց քահանայացնելու և ոչ թէ այժմեան պէս խոյս տան նրանցից, որպիսի օրինակներ շատ ենք տեսած։

Մենք չենք առաջարկում, որ թեմական դպրանոցի վերջին նստարանից տանին աշակերտին և ուղղակի լայնատաւալ Բարձրայի մէջ կոլորեն, որոց կեանքի երիտասարդական անփորձութիւնն եւս կարող է մեծամեծ չարիքներ ծնեցնելու։ դորա համար մենք հետեւեալը կ'առաջարկենք։ — թեմական դպրոցներից աւարտածները դրբխաւորապէս ուսուցչութեամբ են պարապում գիւղերում, ուստի թէ՛ ժողովուրդը և թէ հոգեւոր վարչութիւնը այդ ուսուցիչներին պէտք է ընդունին որպէս ապագայ քահանայացուներ (քահանայական կանդիտատներ)։ Այդպիսիները երբ մի տաս տարի կամ աւել ուսուցչութիւն կանեն գանազան տեղերում, կը ծանօթանան կեանքի լաւ և վատ կողմերին, այնուհետեւ տանել այդպիսի քահանայական կանդիտատներին Ս. Էջմիածին, երկու տարի էլ առանձնապէս կրթեն և պատրաստեն յատկապէս քահանայական պաշտօնի համար և ապա առաջարկեն գիւղացիներին որպէս քահանայացուներ։ Այդ երկու տարուայ ընթացքում պիտի մարդիկ կրօնագիտութեան, եկեղեցական ծիսակատարութեան, միանգամայն ուսումնասիրեն սուրբ Գիրքը և որ ամենագլխաւորն է վարժուին քարոզչութեան մէջ։

Էջմիածնայ յուրջը վաղուց արդէն տարածուել են զանազան կրօնքներ և ի՞նչ է դորա պատճառն։ այն՝ որ տեղական ուղղափառ Հայ քահանաները պատրաստութիւն չունին օտարների դէմ մարտնելու, տեղեկութիւն չունին սուրբ Գրքից և իրենց եկեղեցու կազմութիւնից։

Շատ է պատահել հարցնել գիւղական քահանաներից թէ, ի՞նչ կը նշանակէ՝ «եթէ մին յանդամից քոց դայթակղեցուցէ զքեզ, հատ զնա և անկեա ի քէն», և ճիշտ այն պատասխանն եմ ստացել, որպէս միշտ սովոր են պատասխանել Ռուսաստանի «ակօպից» (ներքինի) ազանդաւորները։ Եւ եթէ Հայ չինական իր քահանայի բերանից Աւետարանի մտքերի մասին այսպիսի սխալ մեկնութիւններ լսի և մարմնացընի իր մէջ, էլ ի՞նչպէս կարող է առաջադիմել և նոյն իսկ քրիստոնեայ կոչուել։ Մեղադրել եւս ուելորդ է այդ օրինակ քահանաներին, որովհետեւ նրանց գիտութեան հորիզոնն այդչափ է, այլ մեղադրելի են ժողովուրդն, հոգեւոր վարչութիւնն, որ առաջինն այդպիսի քահանաներ է ընդունում և գրկաբաց։ Ի՞նչով են մեղաւոր օտարդաւան քարոզիչներն, որ յաջողութիւն ունին իրենց գործունէութեան մէջ։ ի՞նչով է մեղաւոր կրօնափոխ եղող այն ազգն հայն, որի քահանան անկարող է իր անպատրաստութեան շնորհիւ ժողովրդին պահել իր մայր եկեղեցոյ ծոցում։

Ցիշում եմ Ղարս եղած ժամանակս Պ. Համարձումի Ստամբուլցեանը առաջարկեց թեմական առաջնորդին մի քանի անգամ, որ իրեն ձեռնադրեն քահանայ շրջակայ գիւղերից մէկի վրայ, իսկ առաջնորդը խոյս տուեց, բացարձակ մերժեց այդ, որովհետեւ, նա, Սդամբուլցեանը պղտոր ջուր չէր, որի մէջ ձուկ որսալ կարողանար առաջնորդը։ Պ. Սդամբուլցեանը դուրս է եկել ձեմարանի չորրորդ դասատնից, առաջին խառնակութեան ժամանակ, երբ բողոքում էին Պողոսի ապօրինի վարմանց դէմ, ուրեմն նա պատկանում էր ազօղոսեան խմբին և բարոյականութեան բացարձակ պաշտպան էր։ Այնուհետեւ մօտ վեց տարի ուսուցչութիւն էր արել Ղարսում, Նոր Բայազիտում և Իգդիրում և հենց այս բոպէիս էլ ուսուցիչ է նոյն գիւղի ուսումնարաններում Հայոց լեզուի և ձայնագրութեան, հիանալի ձայն ունի և երգում է եկեղեցում, նորա բարոյականութեան և մասնաւոր կեանքի վերաբերեալ ոչ մի նկատողութիւն չի կարելի անել, և այսպիսի անձնաւորութիւնը թողած՝ որ Իգդիրի ոչ մի խառնակիչ, զրպարտիչ խայտառակ կուսակցութեան չէ պատկանում՝ վախսունամեայ մարկիսանին քահանայացնել, բոլորովին անհասկանալի է։

Ց. ԱՆՏԻՐԵԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՈՍ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՂՋԿԱՆՑ Ց'ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ

Վարժարանիս տարեկան յառաջիկայ շրջանը կը սկսի 5|17 սեպտեմբեր, 1889։ (Գիշերօթիկ աշակերտուհիք պարտին վարժարանը գանուիլ նախընթաց երեկոյին։)

Վարժարանիս լեզուն է Անգղերէն։ Բաց ի գիտութեանց այլ և այլ ճիւղերէն կ'ուսանուի նաեւ Թուրքերէն, Գաղիերէն, Հայերէն, Յունարէն և Պուլկարերէն լեզուաց ուսումը։

Ուրիշ տեղեկութիւններ կարելի է ստանալ կա՛մ անձամբ վարժարանս գալով և կա՛մ թուղթ յղելով առ Միս Փաթրիք, Ամերիկեան Պայպըլ Հաուզ, Կ. Պոլիս։

641 11—15

ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՀԱՐՑ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԻԵՆՆԱՅ

Ի ՓԱՆԿԱԼԹԻ

Վարժարանիս աշակերտաց մուտքը կը բացուի Սեպտ. 19ին, դասատուութիւնք պիտի սկսին 20ին։ Աշակերտք պէտք են որոշուած օրն եկած ըլլալ։ Իսկ այն ծնողք, որ իրենց զաւակը վարժարանիս դասախրատութեան յանձնել կ'ուզեն՝ պէտք են գոնէ մինչեւ սեպտ. 17 ներկայանալ և պայմաններուն վրայ խօսիլ վարժարանիս վարչութեան հետ։

Վարժարանս կ'ընդունի գիշերօթիկ, կիսաթոշակ և արտաքին աշակերտք։

Վարժարանիս մէջ բաց ի կրթութեան հարկաւոր ուսումներէն պարտաւորեալ լեզուներն են Հայերէն, Գաղղիերէն, Տաճկերէն և Գերմաներէն։ Իսկ ուրիշ որ և իցէ լեզու և երաժշտութիւն ըստ բաղձանաց կրնայ աւանդուիլ։

Հ. ԱՆԴՐԷԱՍ ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ

2—5 770 Փոխանակ Լուսի

ԲԱՆԱՒՈՐ ԵՒ ԳՐԱՒՈՐ

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԴՐՈՒԹԵԱՄԲ

Ս. Տարի

ՀԵՂԻՆԱԿ

ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ Ց. ՊՈՅԱՃԵԱՆ

Ազգ. Պատ Ուսումն. Խորհրդոյ վերջին բարեփոխեալ դասուց ծրագրին համաձայն և ներկայ Գերման մանկավարժական ուղղութեամբ, վկայեալ երեքաչափ և չափազանութեան ուսուցիչ Աբիատ. Էֆ. Պոյաճեանի պատրաստած Նախակրթարանի Ա. տարիէն մինչեւ Ե.-րդ տարի Թուաբանութեան հինգ տարուց նոր դասընթացքին Ա. տարին հրատարակուած է։ Այս դասագրքին մէջ 1—10 և 1—50 թուաշրջանների ամենայն կանոնաւորութեամբ և կատարեալ գիւրուսոյց եղանակաւ աւանդուելով, թուաբանութեան նման դժուար ուսումն պահանջեալ մանկավարժական դասաւանդման աստիճանին հասած է։ Այս Ա. տարւոյ դասագիրքով մեր նախկրթարանի փոքրահասակ մանուկները պահպանողական գրութեանն ազատելով ՋՈՒԱՐԹ պիտի ուսանին ԼՈՒԻՋ ՈՒՍՈՒՄՆ։ Յատկապէս Կեդր. Վարչ. Պատ. Ուսումն. Խորհրդէն յանձնարարուած և վաւերացուած է։

Գին 4 դրուշ։

Վարժարանց համար 1/2, 15 դեղչ. Եր գանուի բոլոր գրավաճառաց քով։ 754 3—12

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԿՕՇԿԻ

Արանց, կանանց եւ տղայոց Ռարար

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ

Մ. ՄԱՐԻԱՆՅՈ

Ղալաթիա, Եէր ալթը ճամիսի գարանթինա փողոց, թիւ 12

և ի Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօգուչու թիւ 20

Արեւելեան Շուկայ։

Սոյն նորահաստատ վաճառատան մէջ յոյժ ընտիր և հաստատուն կոշիկներ սովորականէն շատ աւելի ածան գներով կը ծախուին, զրոս գործածողք յոյժ գոհ պիտի մնան, ստանալով այնքան դիւրագին և լաւագոյն ապրանքներ։

756 7—15

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՖԷՐԻ

Եէրլի իմալի վաքէթա գըյեէի ճէտիա իւչ պին, պէհէր գըյեէի ճէտիսի օն պէշ ղրուշ։

Պօղ ըէնկլի բուսիա ապասը արշունը ճէտիա իւքի պին պէշ եիւզ, պէհէր արշունը ճէտիսի եիրմի ղրուշա։

Թէրիթօշլըզ ասթրագան արշունը ճէտիա ալթը եիւզ, պէհէր արշունը ճէտիսի եիրմի սէքիզ ղրուշա։

Նիզամիէ անպարլարը իչուն միւպաեա օլընճաղ պալատէ մուրագամիւչ գալէմ էչնա ֆիաթը մուրագամէլերիլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իկլուրն պէշինճի կիւնինէ գասար պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլընարաղ մէգքիւր կիւնատ գարարը գալթիսի վիրիլէճէկկիտէն իթասընա վէ ալթընը կիւնի եիւզատ պէշ թէնզիլինէ բաղիպ օլանլարն մագամը Սէրասքերի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէմէրլերի իլան օլունուր։

2 էյլուլ 305 806

Նո. 1 1—3

ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ II Կլուբենկա 22

Օ ԳՐՈՒԱՍԱՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ II Կլուբենկա 22

Գէ, Եիւքսէգ Գալտերբրմ, Վայվոտայի գիւմց, 94

Այժմ էրէրէ ալինել կարելի է հագուստ գնել Օ Գրուասանէն։

Արանց և մանկանց համար ունեցած հագուստներուն ահագին մթերքը ձեռքէ հանելու համար, Օ Գրուասան վաճառատունը որոշած է վերստին զեղչել իր գներն, և այս զոհողութեանց ծայրայեղութիւնն է։

	Ֆրանկ
Ռըտէնկոտ գոսթիւմ գծաւոր կամ ֆասոնէ, ամբողջ բուրդ	50
Շըվիոդէ բառտըսիւ, մէջը մեւաքս, ամբողջ բուրդ, վայելուչ ձեւ	28
Ամբողջ ձեռք հագուստ, շըվիոդէ կամ գազմիրէ բրդեայ վերարկու	25
Պոնժուռ գոսթիւմ գծաւոր, գունաւոր կամ ֆասոնէ	45
Պոնժուռ գոսթիւմ գազմիր, լաւ կարուածք և կտրուածք	30

Ահագին մթերք բանգալոներու, սկսեալ 8 ֆրանքէն

Տղայոց համար զգեստ, սկսեալ 7 ֆրանքէն (24)

Ծանօթ. (¹) Այս յօդուածը թէպէտ գրքխաւորապէս ռուսահայ չինականի և հոգեւորականների նկատմամբ է գրված, բայց աւելորդ չեմ համարում նաև Ցանկայերին ծանօթացնել։

(²) Առօրեայ կեանքում հայ չինականը միշտ խաղաթք է եղած մեքենայաբար, խարդախ և վաչխառու անձանց։

(³) Այս կարծիքը երեւի մեացել է ժողովրդի մէջ նախկին դարերից, երբ խկապէս քահանն յայտնի էր իւր գիտութիւնով, առաքինութեամբ և իսկապէս ժողովրդի հոգը էր, նորա ցաւին ցաւակից և այլն։

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ ՈՍԿԻ 1,000,000 — **"ՖԻՆԻՔՍ"** — Հիմնեալ ի Լընտըն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սակրագրելոց, որք ունիք լեզուր իշխանութիւն կալուգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալէը խան, Գալաթիա, Աստրիական թղթատան վերեւ։

31

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1888 » 4,817,262
Տարեկան հասոյթ » » » 10,069,700

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Փոլոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 — Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ Հայրն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաքու, Յօռկիատիս խան։

ՄԱՆՕԹ.—Տեւաբք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատուարք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամէն գումար, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

31

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԼՐԱՍԲԷՐԻ

Իգմիա ֆապրիգայի հիւմայունը իյուն մէկգելի միւնագասայա գօնուլմուշ օլան եիւղ էլլի պինտէն իբի եիւզպին քիւցայ գաստր քիրլու գէրդըմ գէվրմէզդ բումէլի եափպղրընին պէհէր գիլսօր եէսի զրուշ օն տէօրթի փարայա օլարագ թաղիպի էօհսէսինտէ օլուպ իրուլը բումինին տէօրտինճի փասզր իրթէսի կիւնի սասթ ճնաա գարարտասէսի քէշիտէ օլունճաղընտան իթտա իթմէկէ վէ պէշինճի սալը կիւնի սասթ ճնա գասար եիւզտէ պէշ թէնգիլլէրի գասպուլ օլունարագ մէգգիւր սասթտա իհալէյի գաթիյէսի իճրա խոիլէճէկինտէն օլ վէճճէլ թէնգիլասթա բաղիպ օլանլարին մագամը Սէրասքէրի լէվաղիմնթը ուռումիկէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

31 Աղօսթոս 1889 — 803
Նօ. 65 — 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԼՐԱՍԲԷՐԻ

Միւպայա օլունճաղ մալիմ էլ մրգտար ֆիսուլնա վէ սոմանրն իյլուլը բումինին ալիքնը չարշէնպիճ կիւնիւ գասրը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնգիլի գասպուլ օլունճաղը ճիճէթլէ իթտաբնա թաղիպ օլանլարին մագամը Սէրասքէրի լէվաղիմնթի տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

31 Աղօսթոս 1889 — 804
Նօ. 66 — 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԼՐԱՍԲԷՐԻ

Միւպայա օլունճաղ օն պին քիլօ զէյթուն եաղընին պէհէր քիլօսը տէօրթ պուչուգ գրուշա թաղիպի էօհսէսինտէ գասպուլ իլլուլը բումինին տէօրտունճի կիւնիւ գասրը վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնգիլի գասպուլ օլունճաղը ճիճէթլէ իթտաբնա թաղիպ օլանլարին մագամը Սէրասքէրի լէվաղիմնթի տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

31 Աղօսթոս 1889 — 805
Նօ. 67 — 3—3

Ան՝ անձինք որ կը ճանչնան
ԲԵՐԼԻՆԻ ՏՐԻՕԻ
ԴԵՂԱՑԱՆՑԻՆԸ
իրենց սատանայը մարդիկու համար լոկ այդ դեղատունը կը դրդեսնեն, որը ոչ նոզկանք, եւ ոչ յոգնութիւն կը պատճառեն, որովհետեւ միայն մարդասիրական դեղատուն, այս դեղն այն ատեն միայն կը նեղդրուի նոր լուս կերարդոյ և կարգուրիչ ընկնելու հետ առնելէ, թրդկա գինի, խաղող, թէյ։ Ամենայ կ'ընտրէ իրեն յարմար ժամն, բան իւր ըրդանցնոյ։ Կան յոգնութիւնն գայսոնանը բնաւ։ պնդելս որ մարդ սիրում կու վ զրդեսնեն։

ԼՈՒՍԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ՏՅԱՍՆՈՒ ԳՈՂՈՎՈՒՍՈՒՆԵՐԸ
ԵՒ ՏՈՂՈՐ
ԶՂԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ապաքինվածին կը բուժին
ԺԷԼԻՆԻՆ ԾԱՔԱՐԱՏԷՐՈՎ
DRAGEES GELINEAU
Ձգային մէջ ունին տանիլ է զայնս. առաջին շաբաթու օրը եւ ետ. իրիրդ չորեքու. օրը լոքս, այլպէս ապատն հրամ. տալ ենելով մինչեւ որ տարեկանին դրա։ ։
Ժ. ԴՐՈՒԱՆԻ ԵՒ ԸՆԿ. ի Սօ, փերթ ի Բարիզ

ՇՈՒԵՆԱՒԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԱՆԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԻԼԵԱՆ
Ի ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ չոգենաւն է Մէնդէսի որ պիտի մեկնի սեպ. 16ին
Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 300 ֆրանք
Բ. » 220 »
Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն
Նաւուղղեալի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմիլ առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԸՐԳՈՒՆ
Թիւ 17-18 Բիւչիւք Միւսէթ
371 Մոմճանէ փողոց, թիւ 14

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԻՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ԳԱՆՏԻԱՆԸՆ ՀԱԼԻՍ ԳՕԳՈՒԼԸՍԱՊՕՆԸ

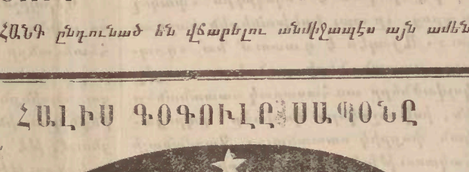

Մինչ դարձիկ Կիրիա-Գանտիասա բէր ալեա ասպան թաղա վէ խմոլ օլանարը ումումին մանիմի տիր։ Կիրիան խալիս զէյթին եաղ՝ նամրան վէ չօրաղ իլէ եարբլարդը ճիճէթլէ ճիւմիլ հանտնէ մանգալ։ վէ միւթէպէր իլէն, պիր դաչ սէնտէն պէրու Պիսիլի, Լարիմա, Ամիալդէ վէ սաիր մանգալիրտէ թաղլա օլունարաղ գիլսանտան էշգին տիւշիմէզ իչիւն «սօսա» իլէ պիր նէվ թաղրդ թօքարը վէ պալ մանէնի կիսի ինսանրն տէրինտ վէ սաչ վէ թէնէնէ զարար կէթիրիր էճզալար գարբշարդը։

Լարաղ թաղլիսի եարբլիմագտա սարը։ Պիլճիւմէլ մէմալիյատ էլէկմ սամբլմագտա օլան սապօնլար՝ էշարինին սալարընը տէօքմէկտէ վէ չամաշրը տա նիշէրէ իւչ տէֆա երբամաղլա չիւրիւմէկտան տիր։ Պիր գըզէլ սաֆի Գանտիա սապօնը եէրինտէ իւչ օգրա Միսիլի վէ սաիրէ սապօնը սարի օլունմագտա տրը։ «Սօսա» տէնիլէն շէյ մուգիրր պիր թօղ տրը։

Մէգգիւր թաղլիա սապօնլարա պուռնարտան գաչդա տասա նէ կիսի էճզալար գարբշարդարդ լարը տասի պիլինմէդ։ Պու կիսի թաղլիա սապօնլարդն սաչլարը տէօքիւլ սաչ գրրան խասթ ալարը կէթիբսիյի տասի պէտիշի տիր։

200 սէնտէն պէրու Նիրիա-Գանտիա ֆապրիգ ալարընա եարբլմագտա օլան սապօն՝ պու քէրրէ պալէստէ կէօսթէրիլէն տասմասա նամմ ամիմիյէ վէ ԳՕԳՈՒԼԸ ԱՍԱՊՕՆ տէյու մանէհարբը օլուպ, պիրինճի պէ էշկին օլարագ խալիս նամրան, կիւլ եարբ վէ տէյլէրէ վէ սաչ վէ թէնէ հայաթ վէրիր վէ ուզարդր կիւզել բթրդիյաթ իլէ եարբլրնը, վէ տէրուէնինտ մանգիրը էճզա պուլունմագտարդը իչիւն տէֆթիլէ երգանարդը հայտէ չամաշրը չիւրիւթմէյէճէկի, վէ նինէպէտի 10 կիւն գաստր բալիհան թայիյիսէտի չամաշրդան զայպ վէ զաբլ օլմայմագարը վէ նէյնի օգագտա սատարդլա 4 գրուշա ֆիրու.թթ օլունրպ, բէշիկէն թաշրատա տասի սրտարդ օլունարգտա սէրիան կէմնտէրիլէճէկի, վէ ումումի տէօգիլիօ մանգալի Ամամլօլտա Ամա Պէթրնտա 7 նուէրօրը մաղաղամ օլտուգը, վէ արդու խէնէլրին պիր մրգտա տրլրպ թէնբրպ էշլէսէկլէրի իլան օլունրը։ 753 Ե—15

DRAGÉES de Fer Rabuteau

Lauréat de l'Institut de France. — Prix de Thérapeutique.

L'Emploi en médecine du Fer Rabuteau est basé sur la science.

Les Véritables Dragées de Fer Rabuteau sont recommandées dans les cas de *Chlorose, Anémie, Pâles Couleurs, Pertes, Débilité, Epuisement, Convalescence, Faiblesse des Enfants, Appauvrissement* et *Altération du sang*, à la suite de fatigues, veilles et excès de toute nature. — Prendre 4 à 6 dragées par jour.

Ni Constipation, ni Diarrhée, Assimilation complète.

Elixir de Fer Rabuteau recommandé aux personnes qui ne peuvent pas avaler les dragées. — Un verre à liqueur aux repas.

Sirop de Fer Rabuteau, spécialement destiné aux enfants.

Une Instruction détaillée accompagne chaque Flacon.

Exiger le **Véritable Fer Rabuteau CLIN & Cie**, de PARIS, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et Pharmaciens.*

1889

ՄԱԼԱՏԱՅ Ս. Է. ԱԼԼԷՆԻՆ

ԱՀԱԼԵՐՔԱՇՈՒՄՆՈՅ ՄԱԶԻ. ՆՈՐՈՒՈՐԻՆ
(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Դերմակ ընկած մազերուն գոյն, վերնիճ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը անհետացնէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հիշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այդ փորձը ունեցան ամենքը որոնց մոխրագունած մազերընին բնական գոյնին դարձան, և Ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Դերկ չէ, և ամենեին զեան մը չընար։ Թէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու. շիշ մը ստացիր ԱՆՆԻ Ս. Է. ԱԼԼԷՆԻ Հառաշ խարխանոյ Հոյշ Նորոգողն։ (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։ Աղվաճառուի ամէն տարիներու, անոյշ խրաղ գործներու և անդրիացի դեղագործներու քով։

Կը վաճառուի Փ. Ե. Ն. Բանիսը Եդրաց Բրիտանական դեղարանը. 455 Մեծ փողոց Բերա, Իսմիր Թարատա, Զալաթիա, Եվրոպ Գալատրդ 95 և 97. Գիւշիւրեան Ղարաց քով 77 Եվին Լոնիա—, 51 Եվին ճամբ ի 168 Մեծ փողոց Բերայի, և Իպիսոնի քով Բերա Մեծ փողոց Թիւ 428։ 61

ԹԱՐԻԱԽ

ԿԵՆՍԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՈՒՏՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ — Հաստատեալ 1858 թն

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր	Ֆր. 86,699,959,12·
Ապրոյթիւն ապահովեալ գումարաց	» 408,448,921,55·

Ապահովարել ուզող անձինք մանաւանդ գարագային մէջ տարեկան բաժինները % 24 չափ կ'ընեն։

Ապահովագրեալ առող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ գրամագլուխներէն մինչեւ 41 1/2 % չափ կ'ընեն։

ԽԱՐԻԱԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 266 ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 ֆրանքի գրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահագործանելի իւր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտքը) Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած մի միջոցին ապահովագրեալ ոգով մը քսան տարի յետոյ 10,000 ֆրանքի գրամագլուխ մը պիտի ստանայ. առկէ զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց՝ 298·80 ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Մանկանց օժտի համար ապահովագրելոց շահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 87 %, 84·12 % և 41 1/2 %։ Այդպէս ապահովագրեալ 1000 ֆրանքին վրայ, 415 ֆրանքի շահաբաժին ստացած են վերջին բաշխումէն։

Ջնջին մեռնանկի մը միջոցաւ, կարելի է երաշխաւորել նաեւ վճարուած գումարին՝ եթէ մահ պատահի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընկ. Գործակատարն Գ. ԼԻՕՆԵԼ, ՊՈՆՏ։
Գրասենեակք, Թիւնելի հրապարակ, տուն Մայէրի, երկրորդ յարկ
Ընկերութեան անդամատարն է Գ. Ս. ԱՏԼԷՐ 44

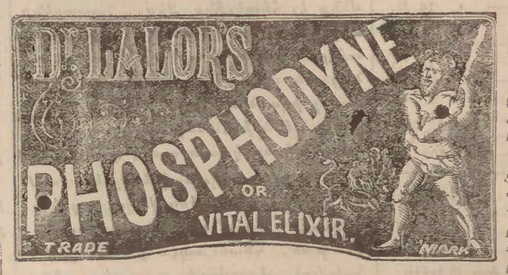

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ-ՈՒԺ ԿՈՐՈՂ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈԿԹՈՐ ԼԱԼՈՐ։—Ի երբէմն քան եւ հինգ տարուան մէջ ապացուցած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՏՈՍ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆԷ՝ որ դէն ցարդ գտնուած է, կասպիսպէս բուժելու համար ուժի հիւանդութիւններն, անքմանլուծութիւն, փնասորիսն, զանազանք, առնական կարգալութեան վատնաս կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստներ։ յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարում։

Կը քանէ դժուարամարսելութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեզուին եւ երիկամ։ ։ ։